

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Vztah majetkové kriminality a nezaměstnanosti v České republice

Šárka Beranová

**Bakalářská práce
2016**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Šárka Beranová
Osobní číslo: E13757
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky
Název tématu: Vztah majetkové kriminality a nezaměstnanosti v České republice
Zadávací katedra: Ústav ekonomických věd

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analýza a vývoj majetkové trestné činnosti v České republice, komparace majetkové kriminality a nezaměstnanosti, vyhodnocení souvislosti uvedené trestné činnosti ve vztahu k nezaměstnanosti v jednotlivých letech a ekonomický dopad na společnost.

Osnova:

- Teoretické aspekty nezaměstnanosti.
- Majetková trestná činnosti v ČR, právní vymezení, rozdělení.
- Analýza vztahu majetkové kriminality a míry nezaměstnanosti v ČR.
- Ekonomický dopad na společnost.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

BUCHTOVÁ, B., ŠMAJS, J., BOLELOUCKÝ, Z. Nezaměstnanost. GRADA, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.

JELÍNEK, J. Trestní právo hmotné - obecná, zvláštní část. Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-044-4.

KACZOR, P. Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2013, Vysokoškolské učebnice (Oeconomica). ISBN 978-802-4519-302.

KRUPKA, V. Trestní právo hmotné - obecná část. ARMEX PUBLISHING s. r. o., 2012. ISBN ISBN 978-80-87451-14-4.

PROTVINSKÝ, M., KLVAŇA, K. Základy kriminalistiky. ARMEX PUBLISHING s.r.o., 2007. ISBN 978-80-86795-50-8.

WRIGHT, R., JACQUES, S. Property crime. Oxford Bibliographies, 2015. ISBN 9780195396607.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Simona Pichová
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: 30. září 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: 29. dubna 2016

doc. Ing. Basmata Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jiřího Votavského, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 30. září 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 28. 4. 2016

Beranová Šárka

PODĚKOVÁNÍ:

Ráda bych poděkovala Ing. Simoně Pichové za vedení mé bakalářské práce, odborný dohled a cenné rady, které mi pomohly zpracovat tuto bakalářskou práci. Děkuji také Mgr. Davidu Zapletalovi, Ph.D. za odbornou konzultaci.

ANOTACE

Práce je věnována analýze a vývoji majetkové trestné činnosti v České republice. Zkoumá závislost míry nezaměstnanosti vzhledem ke krádežím v daném časovém horizontu. Hodnotí souvislosti uvedené trestné činnosti ve vztahu k nezaměstnanosti v jednotlivých letech a následně pojednává o jejich ekonomických dopadech na společnost.

KLÍČOVÁ SLOVA

nezaměstnanost, majetková trestná činnost, krádeže, analýza, vývoj v čase

TITLE

Relationship property crime between unemployment in the Czech Republic

ANNOTATION

The work is focused on the analysis and development of property offences in the Czech Republic. It examines the dependence of the unemployment rate in respect of larceny within the given time frame. It assesses nexuses of the given criminal activity in relation to unemployment in individual years and deals with its economic impacts on society thereafter.

KEYWORDS

unemployment, property crime, theft, analysis, development in time

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 PRÁVNÍ VYMEZENÍ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE	11
2 MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST V ČESKÉ REPUBLICE	13
2.1 Podmínky, za kterých lze označit čin za trestný.....	13
2.2 Druhy majetkových trestných činů.....	14
2.3 Škody.....	20
2.4 Potrestání.....	21
2.4.1 Druhy trestů	21
2.4.2 Výjimečný trest.....	22
3 KRÁDEŽE	23
3.1 Znaky krádeže	23
3.2 Druhy krádeže	23
3.3 Škody a potrestání	26
4 TEORETICKÉ ASPEKTY NEZAMĚSTNANOSTI.....	27
4.1 Trh práce.....	27
4.2 Definice nezaměstnanosti	28
4.2.1 Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	28
4.2.2 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo.....	29
4.3 Přirozená míra nezaměstnanosti	29
4.3.1 Faktory ovlivňující přirozenou míru nezaměstnanosti	30
4.4 Měření nezaměstnanosti	32
4.5 Druhy nezaměstnanosti	33
4.5.1 Frikční.....	33
4.5.2 Strukturální	33
4.5.3 Cyklická.....	34
4.6 Minimální mzda.....	35
5 ANALÝZA VZTAHU MAJETKOVÉ KRIMINALITY A MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI V ČESKÉ REPUBLICE.....	36
5.1 Vývoj majetkových trestných činů v České republice v letech 2008-2014	37
5.2 Počet jednotlivých druhů majetkové trestné činnosti v České republice roce 2014	38
5.3 Počet spáchaných druhů krádeží v České republice v roce 2014	40
5.4 Vztah obecné míry nezaměstnanosti a počtu krádeží v České republice v letech 2008-2014	43
5.5 Další faktory ovlivňující počet majetkové trestné činnosti v České republice	46
6 EKONOMICKÝ DOPAD NA SPOLEČNOST	47
ZÁVĚR.....	49
POUŽITÁ LITERATURA	50

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 <i>Jednotlivé druhy majetkové trestné činnosti v roce 2014</i>	39
Tabulka 2 <i>Počet spáchaných druhů krádeží v roce 2014</i>	41
Tabulka 3 <i>Míra nezaměstnanosti a počet spáchaných krádeží v letech 2008 - 2014</i>	43

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1 <i>Schéma druhů krádeží</i>	25
Obrázek 2 <i>Vývoj majetkových trestných činů v ČR v letech 2008 - 2014</i>	37
Obrázek 3 <i>Procentuální vyjádření druhů majetkové trestné činnosti v roce 2014</i>	40
Obrázek 4 <i>Počet jednotlivých druhů krádeží v roce 2014</i>	42
Obrázek 5 <i>Vztah míry nezaměstnanosti a počtu spáchaných krádeží v ČR</i>	43
Obrázek 6 <i>Korelační analýza vztahu míry nezaměstnanosti a počtu spáchaných krádeží v letech 2008 - 2014 v ČR</i>	44
Obrázek 8 <i>Korelační analýza vztahu míry nezaměstnanosti a počtu spáchaných krádeží v letech 2008 - 2014 v Moravskoslezském kraji</i>	45
Obrázek 7 <i>Korelační analýza vztahu míry nezaměstnanosti a počtu spáchaných krádeží v letech 2008 - 2014 v Karlovarském kraji</i>	45

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

apod. – a podobně

č. – číslo

ČR – Česká Republika

ČSÚ – Český statistický úřad

Kč – koruny české

maj. – majetková

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

NAIRU – Non Accelerating Inflation Rate of Unemployment

např. – například

neopr. – neoprávněné

nezam. – nezaměstnanosti

odst. – odstavec

poškoz. – poškozování

str. – strana

tj. – to je

tzv. – tak zvaně

VŠPS – výběrové šetření pracovních sil

ÚVOD

Trestná činnost je v České republice páchána ve velkém počtu. Nejčastější skupinu ze všech trestných činů vymezených trestním zákoníkem tvoří majetková trestná činnost. Právě touto skupinou se bude práce zabývat. Dále se práce zaměří na jeden konkrétní druh majetkových trestných činů, kterými jsou krádeže. Příčiny a okolnosti, které mohou ovlivňovat rozhodování lidí konat právě tuto trestnou činnost je mnoho. Mohou jimi být chybná výchova v rodině, špatný vzor, psychické a duševní poruchy, do kterých se mimo jiné řadí kleptomanie a další. Přesto však, podle všeobecného mínění veřejnosti, je největší a nejzávažnější důvod páchání krádeží v rostoucích hodnotách obecné míry nezaměstnanosti v České republice.

Cílem práce je analýza vývoje majetkové trestné činnosti v České republice. Bude provedena komparace majetkové kriminality a nezaměstnanosti, vyhodnocení souvislostí počtu spáchaných krádeží ve vztahu k nezaměstnanosti v jednotlivých letech. Konkrétním zaměřením práce je zjištění vztahu a závislosti mezi těmito dvěma aspekty a následně jejich ekonomický dopad na společnost.

Práce se člení na dvě části. V první části práce budou vysvětleny a popsány jednotlivé pojmy důležité pro uvedení do této problematiky z teoretického hlediska. Kapitola 1 obsahuje právní vymezení pojmu majetková trestná činnost, její prameny práva a právní ukotvení v právním řádu ČR. Kapitola 2 se bude zabývat definováním pojmu majetková trestná činnost, dále stanoví podmínky, za kterých lze označit čin za trestný, vymezí jednotlivé druhy majetkové trestné činnosti, vysvětlí možné způsobené škody a následné potrestání pachatele majetkových trestných činů. Kapitola 3 se zaměří na konkrétní majetkový trestný čin krádeže. Definuje znaky krádeže, druhy krádeží, škody a potrestání pachatele krádeže. Kapitola 4 je věnována problematice nezaměstnanosti. Definuje trh práce, pojem nezaměstnanost, přirozenou míru nezaměstnanosti, měření a druhy nezaměstnanosti a minimální mzdu.

Druhá část práce bude zkoumat vztah mezi mírou nezaměstnanosti a pácháním majetkové trestné činnosti v průběhu času. Nejdříve bude provedena analýza vývoje celkové majetkové trestné činnosti v letech 2008 - 2014 na území celé České republiky. Poté bude proveden rozbor jednotlivých druhů majetkové trestné činnosti na celém území České republiky, avšak již pouze v roce 2014, jelikož jde o nejaktuálnější dostupná data. Následně se práce zaměří pouze na jeden druh majetkových trestných činů, kterými jsou krádeže. Bude zjištěn počet jednotlivých druhů krádeží. V závěru této části práce bude zkoumán vztah mezi obecnou mírou nezaměstnanosti a krádežemi v letech 2008 - 2014 na území ČR.

1 PRÁVNÍ VYMEZENÍ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE

Majetkovou trestnou činnost lze zařadit do tzv. trestního práva, které je jedním z právních odvětví právního řádu České republiky – souboru všech právních norem České republiky. Zároveň se zařazuje do veřejného práva, nikoliv do soukromého. Z toho vyplývá, že veřejné právo upravuje vztahy, kdy stát a jeho orgány jsou svěřenou mocí nadřazeny ostatním zúčastněným osobám v daném procesu. Každé právní odvětví upravují dané právní normy, vztahující se na danou problematiku. U mnohých právních odvětví se rozlišuje právo hmotné a právo procesní. Stejně tomu tak je i u trestné činnosti – konkrétně u majetkové trestné činnosti. Trestní právo hmotné se zabývá definováním trestného činu, jeho podmínkami pro splnění trestnosti a jeho náležitostmi, ochrannými opatřeními, která mohou být pachateli uložena apod. V další fázi nastupuje trestní právo procesní, které se zabývá postupem správních orgánů v trestním řízení [24].

Primární a nejobsáhlejší právní úprava trestných činů proti majetku je obsažena ve zvláštní části zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen trestní zákoník) a to konkrétně v páté hlavě od paragrafu 205 až po paragraf 271. V každém paragrafu je definován zvlášť jednotlivý druh trestného činu proti majetku a to tím způsobem, že je zde uveden popis naplnění tohoto trestného činu a jeho následné potrestání [29].

Další vymezení majetkových trestných činů lze najít i v zákoně č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (dále jen Listina základních práv a svobod), a to hned v několika případech. Například ve článku 11 je ukotveno právo každého vlastnit majetek. Článek 39 uvádí, že jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit. V dalším článku 40 se lze domáhat základního lidského práva, že jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy [28].

Podobné ustanovení je ukotveno i v zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava ČR (dále jen Ústava ČR). Ve článku 90 je uvedeno, že soudy jsou povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům. Jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy [27].

Zmínku o trestné činnosti lze najít i v zákoně č. 273/2008, zákon o policii ČR (dále jen zákon o policii ČR) a to například v paragrafu 69 kde stojí: *„policista před zahájením úkonů trestního řízení z vlastní iniciativy nebo na základě podnětu jiné osoby anebo orgánu za účelem získání poznatků o trestné činnosti vyhledává, odhaluje, a je-li to třeba, i dokumentuje*

skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin. V rámci činnosti podle věty první je povinen předcházet trestné činnosti“ [32; paragraf 69].

Neopomenutelným právním předpisem je zákon č. 89/2014 Sb., občanský zákoník (dále jen občanský zákoník), ve kterém jsou definována majetková práva a vlastnictví. Jde o práva, která jsou určitým způsobem spjata s majetkem a to buď hmotným (např. kniha – hmatatelný), nehmotným (např. know-how – nehmatatelný), movitým (např. klíče – dá se přenášet), nemovitým (stavba – pevně spojená se základem). Jedná se o majetek, který vlastní konkrétní osoba nebo firma, a majitel majetku s ním může nakládat podle své vůle a uvážení [30].

Důležité je zmínit právní sílu jednotlivých právních předpisů. Právní předpis s nižší právní silou nesmí být v rozporu s právním předpisem s vyšší právní silou. Pokud se tak stane, právní předpis s nižší právní silou je neplatný. Zjednodušeně řečeno, např. trestní zákoník, zákon o policii ČR, občanský zákoník nesmí být v rozporu s ustanoveními Ústavy ČR, Listiny základních práv a svobod, mezinárodních smluv přijaté Českou republikou [24].

2 MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST V ČESKÉ REPUBLICE

Majetková trestná činnost není vymezena pouze jednou definicí, která by vysvětlovala tento pojem a zároveň ho celý vystihla. Zcela jistě se však dá definovat trestný čin obecně, ze kterého lze dále vycházet.

Velmi výstižně popisuje trestný čin následující tvrzení: „*Trestným činem se rozumí protiprávní čin, jež trestní zákoník označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně*“ [7; str. 130]. Čin tedy musí splňovat v ten samý čas dvě obligatorní podmínky, aby byl označen za trestný čin. Jsou jimi protiprávnost a znaky uvedené v zákoně [7].

Primárně je třeba stanovit, jaké zájmy má za úkol trestní zákoník chránit. Ty jsou obsaženy v páté hlavě zvláštní části trestního zákoníku. Především se jedná o vlastnictví a majetek jako celek. Vlastnictví je v občanském zákoníku vymezeno definicí: „*Vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím*“ [30; paragraf 1011]. Majetek je definován jako: „*Soubor všech majetkových hodnot, tj. věcí, pohledávek a jiných práv a penězi ocenitelných jiných hodnot. Majetkem jsou tedy nejen věci, ale i různá majetková práva, např. pohledávky ze závazkových právních vztahů nebo ze zákona, obchodní podíly v obchodních společnostech a družstvech, majetková práva autorů a výkonných umělců apod.*“ [7; str. 644].

Dalšími chráněnými zájmy kromě majetku a vlastnictví mohou být cenné papíry a peněžní prostředky na účtu, druhy energie jako jsou například elektrická, jaderná, parní apod. [7].

2.1 Podmínky, za kterých lze označit čin za trestný

Protiprávnost neboli čin nedovolený, znamená, že spáchaný čin musí být v rozporu se zákonem či jiným právním předpisem v rámci právního řádu ČR. Spočívá v porušení povinnosti něco konat, něčeho se zdržet či něco nekonat [24].

Trestný čin musí naplňovat znaky uvedené v takovém zákoně, kterým se v tomto případě myslí trestní zákoník, a podle povahy věci i zákon o soudnictví ve věcech mládeže a zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim [29]. Tyto znaky se označují za formální znaky trestného činu nebo za formální pojetí trestného činu a za obecné znaky trestného činu nebo za obecné pojetí trestného činu [7].

Formální znaky lze vyhledat v trestním zákoníku v obecné části (např. formy zavinění) a také v jeho zvláštní části (např. definice pojmu krádeže). Trestný čin musí zároveň vykazovat znaky nebezpečnosti pro společnost [10].

Mimo formálních znaků musí trestný čin splňovat i obecné znaky, které jsou pro všechny trestné činy stejné. Jsou jimi stanoveny věk a přičetnost. Trestného činu se může dopustit pouze osoba, která dovršila alespoň věku patnácti let a zároveň je proto trestně odpovědná za své jednání a byla při konání činu přičetná [10]. Trestní zákoník uvádí vysvětlení pojmu přičetnost pomocí negace pojmu, kterým je nepřičetnost. Vysvětlení zní následovně: „*Kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný*“ [24; paragraf 26]. Avšak při spáchání činu ve věku od patnácti do osmnácti let se pachatel nazývá mladistvý a nejedná se o trestný čin, ale o tzv. provinění. Zde se především zkoumá rozumová a mravní vyspělost, schopnost rozpoznat protiprávnost páchaní činu nebo schopnost ovládat své jednání [7].

Všechna předešlá vysvětlení týkající se obecně trestného činu platí i pro majetkovou trestnou činnost, která je však více konkretizována, jelikož se jedná o jednu z mnoha druhů trestné činnosti podle trestního zákoníku. Aby takovýto čin mohl být označen jako majetkový, musí splňovat konkrétnější náležitosti. Jsou jimi obecné podmínky a zároveň ty, které jsou uvedeny v trestním zákoně ve zvláštní části a to pouze v paragrafech od 205 do 232 [24].

U majetkové trestné činnosti platí, stejně jako u všech jiných spáchaných trestných činů, zásada presumpce nevinny. To znamená, že pokud pachatel nebyl pravomocně odsouzen za spáchání trestného činu, musí na něho být pohlíženo jako na nevinného [28]. Konkrétně Listina základních práv a svobod definuje presumpci nevinny následovně: „*Každý, proti němuž je vedeno trestní řízení, je považován za nevinného, pokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu nebyla jeho vina vyslovena*“ [28; článek 40 odst. 2].

2.2 Druhy majetkových trestných činů

Majetkových trestných činů je mnoho, a proto je třeba určitým způsobem rozdělit. Každé rozdělení je odlišeno z určitého hlediska, ze kterého se na tyto činy pohlíží. Pro tuto práci byly vybrány dvě hlediska rozdělení majetkových trestných činů.

První hledisko dělí majetkové trestné činy na čtyři odlišné skupiny. Rozdělení záleží na tom, o jaký druh majetkové trestné činnosti se jedná, jaké vznikly následky spácháním takového činu, proti jakému chráněnému zájmu čin směřoval a s jakým cílem byl čin spáchán. Každá tato skupina má své určité charakteristické vlastnosti a další okolnosti, které musí

právě spáchaný majetkový trestný čin splňovat, aby byl zařazen pod tuto vymezenou skupinu.

Dělení je následující [23]:

- **obohacovací** – do této skupiny se zařazuje například krádež, zpronevěra, podvod; cílem je přisvojení cizího majetku, vlastnictví či jiné majetkové hodnoty,
- **poškozovací** – jde o zmenšení majetku, snížení hospodářské hodnoty majetku a o ušlý zisk z důvodu poškození majetku; do této skupiny se zahrnuje především paragraf 228 trestního zákoníku – poškození cizí věci,
- **neoprávněné užívání** (latinsky furtum usus) – jedná se o dočasné užívání cizího majetku, vlastnictví či jiné majetkové hodnoty bez úmyslu přisvojení; zde nejde o to věc vlastnit, ale pouze mít z dané věci užitek; pojem lze vysvětlit na příkladu užití cizího dopravního prostředku za účelem přemístit se na jiné místo,
- **získání prospěchu z trestného činu jiné osoby** – tento pojem se týká podílnictví a trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti.

Druhé hledisko rozděluje majetkové trestné činy podle trestního zákoníku. Výčet jednotlivých druhů majetkových trestných činů je ukotveno v hlavě páté trestního zákoníku, od paragrafu 205 až po paragraf 232. Celkem jich je vymezeno 28 a jsou jimi [29]:

- **krádež** – tento typ majetkového trestného činu lze zjednodušeně označit jako zmocnění se cizí věci, přičemž pachatel takového činu zapříčiní na zmocněné cizí věci škodu nikoliv nepatrnou, čin dále může být spáchán formou vloupání, dále bezprostředně po spáchání činu se pachatel pokusí uchovat si takto zmocněnou věc použitím násilí nebo pouze pohrůžkou použitím násilí; o krádež se jedná i tehdy, pokud pachatel čin spáchá na cizí věci, kterou má jiná osoba na sobě nebo při sobě, nebo také v případě, kdy pachatel spáchá čin na takovém území, na kterém je prováděna nebo již byla provedena evakuace osob,
- **zpronevěra** – trestného činu zpronevěry se dopustí pachatel činu tehdy, pokud si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla jinou osobou svěřena, avšak pachatel na této věci či jiné majetkové hodnotě způsobí škodu nikoliv nepatrnou,
- **neoprávněné užívání cizí věci** – za pachatele takového majetkového trestného činu se označuje osoba, která se zmocní cizí věci, avšak nemá malou hodnotu, nebo také motorového vozidla; toto zmocnění cizí věci musí být podmíněno úmyslem ji

přechodně užívat; jedná se i o situaci, kdy je pachateli svěřena takováto věc, avšak přechodným užíváním je způsobena škoda nikoliv malá,

- **neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru** – jak již z názvu tohoto druhu trestného činu vyplývá, jde o tzv. protiprávní obsazení domu, bytu nebo nebytových prostor jiné osoby, než osoby pachatele; nemusí jít pouze o obsazení prostor, ale i o jejich užívání či situace, kdy pachatel brání oprávněné osobě domu, bytu nebo nebytového prostoru v užívání,
- **podvod** – u tohoto trestného činu se jedná o tzv. obohacení; to musí vzniknout právě tím způsobem, že pachatel v důsledku obohacení uvede někoho v omyl, dále pokud využije omylu někoho jiného, nebo pokud zamlčí některé podstatné skutečnosti, kterými následně způsobí na majetku cizí osoby škodu nikoliv nepatrnou,
- **pojistný podvod** – pachatelem pojistného podvodu je osoba, která poskytne lživé nebo hrubě zkreslené údaje či některé údaje dokonce zcela zamlčí a to při uzavírání či změnou pojistné smlouvy, při likvidaci pojistné události, při uplatnění práva na plnění týkající se pojištění nebo některé podobné plnění; obdobně se jedná o skutečnost, kdy pachatel vyvolá nebo předstírá událost, ze které by obdržel pojistné plnění,
- **úvěrový podvod** – aby se jednalo o tento druh majetkového trestného činu, musí se pachatel takového činu dopustit podáním lživého, hrubě zkresleného údaje či dokonce zamlčení některého údaje, při sjednávání úvěrové smlouvy; zároveň se jedná také o situaci, kdy osoba, aniž by získala souhlas věřitele, užije prostředky získané účelovým úvěrem, na jiný účel,
- **dotační podvod** – pachatelem takového činu je osoba, která podá žádost o poskytnutí dotace, subvence nebo návratné finanční výpomoci nebo příspěvku a zároveň však uvede lživé, hrubě zkreslené údaje či některé údaje dokonce úplně zamlčí; stejně tak se dopustí dotačního podvodu osoba, která využije získané prostředky na jiný účel, než byl stanoven,
- **provozování nepoctivých her a sázek** – zde je stěžejním objektem peněžní nebo jiná obdobná hra nebo zároveň i sázka; pachatelem se stává osoba, která takovýto objekt provozuje s pravidly, které nezaručují rovné možnosti výhry všem zúčastněným osobám,
- **podílnictví** – o podílnictví se jedná v případě, kdy pachatel ukryje, na sebe nebo jinou osobu převede či užívá cizí věc či některou jinou majetkovou hodnotu, kterou získal

spácháním jiného trestného činu na území České republiky nebo také v cizině a to jinou osobou, nebo popřípadě jako odměnu; jedná se také o opatření věci či jiné majetkové hodnoty za věc či jinou majetkovou hodnotu uvedenou v předcházející větě,

- **podílnictví z nedbalosti** – jedná se o stejné podmínky, které platí pro majetkový trestný čin podílnictví; jediným rozdílem je, že pachatel se takového činu musí dopustit z nedbalosti¹,
- **legalizace výnosů z trestné činnosti** – za pachatele takového trestného činu se označuje osoba, která zastírá původ či jiným způsobem usiluje, aby podstatně ztížila či dokonce znemožnila zjištění původu buď věci či jiné majetkové hodnoty, kterou osoba získala spácháním jiného trestného činu na území České republiky nebo také v cizině jako odměna, nebo věci či jiné majetkové hodnoty, kterou si osoba pachatele opatřila za věc jinou, která byla získána právě trestnou činností; rovněž umožnění takového činu je trestné,
- **legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti** – zde platí stejná pravidla pro spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti, avšak pachatel se legalizace musí dopustit z nedbalosti,
- **lichva** – tento trestný čin se vztahuje na zneužívání rozumové slabosti, tísně, nezkušenosti, lehkomyšlnosti, nebo rozrušení někoho jiného, než osoby pachatele; pachatel dá sobě či někomu jinému poskytnout či slíbit dané plnění, avšak musí jít o hodnoty vzájemně v hrubém nepoměru; pachatelem se stává i ten, kdo takovouto pohledávku uplatní nebo ji převede na sebe v úmyslu ji uplatnit,
- **zatajení věci** – pokud osoba, která nalezne, omylem či jinak si přisvojí věc či jinou majetkovou hodnotu bez svolení oprávněné osoby, stane se pachatelem trestného činu zatajení věci,
- **porušení povinnosti při správě cizího majetku** – jedná se o trestný čin, který je spáchán tehdy, pokud dojde k porušení povinnosti, která byla ze zákona uložena či

---

¹ „Trestný čin je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel věděl, že může způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nepůsobí, nebo nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Trestný čin je spáchán z hrubé nedbalosti, jestliže přístup pachatele k požadavku náležité opatrnosti svědčí o zřejmé bezohlednosti pachatele k zájmům chráněným trestním zákonem“ [29; paragraf 16].

smluvně převzata, opatrovat nebo spravovat cizí majetek; podmínkou je, že při takovémto spravování nebo opatrování pověřená osoba způsobí škodu nikoliv malou,

- **porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti** – zde platí stejné podmínky, jako u porušení povinnosti při správě cizího majetku, avšak pachatel se takového činu musí dopustit z nedbalosti,
- **poškození věřitele** – pachatelem takového činu je osoba, která zmaří uspokojení svého věřitele, těchto způsobů je stanoveno více, jsou jimi zničení, poškození, zatajení, zcizení, učinění neupotřebitelné nebo dokonce až odstranění svého majetku; dále postoupení své pohledávky či převzetí pohledávky jiné osoby, zatížení předmětné věci daného závazku nebo dojde k jejímu pronajmutí, předstírání či uznání práva či jiného závazku, který však neexistuje; v neposlední řadě předstírání nebo uznání práva či závazku, avšak ve vyšším rozsahu, než je stanoveno ve skutečnosti, předstírání splnění závazku či předstírání úpadku a zároveň tak dojde ke způsobení škody na majetku jiné osoby, než osoby pachatele, škoda nikoliv malá,
- **zvýhodnění věřitele** – dlužník, pokud je v úpadku, záměrně zmaří jakkoliv uspokojení svého věřitele tím, že zvýhodní jiného svého věřitele a zároveň tímto jednáním způsobí na cizím majetku škodu nikoliv malou, se stává pachatelem činu zvýhodnění věřitele,
- **způsobení úpadku** – při takovémto trestném činu se osoba pachatele dopouští jednání, kdy si přivodí úpadek z důvodu, že činí vydání, která jsou hrubě nepřiměřená majetkovým poměrům, které má k dispozici; dále pokud spravuje majetek nezákonně, nebo pokud správa majetku neodpovídá smluvně převzatým povinnostem či je s nimi v hrubém nepoměru; pachatel se dopouští činu i tehdy, pokud užívá úvěr s jiným účelem, než mu byl uložen nebo poskytuje ze svého majetku půjčky nebo úvěry někomu jinému, i když je to v nepoměru vzhledem k jeho majetkovým hodnotám; v neposlední řadě se čin stává i tehdy, pokud pachatel vykoná nad rámec obvyklého podnikatelského rizika obchod či jinou operaci, která je neobvyklá z jeho pravidelné podnikatelské činnosti a je zároveň v hrubém nepoměru k jeho majetkovým poměrům,
- **porušení povinnosti v insolvenčním řízení** – jde o maření nebo o hrubé zatěžování výkonu funkce, který má insolvenční správce v insolvenčním řízení za úkol a zároveň dochází k ohrožení účelu týkající se insolvenčního řízení,

- **pletichy v insolvenčním řízení** – pokud osoba věřitele při hlasování věřitelů v insolvenčním řízení slíbí nebo také přijme něco, co je v rozporu se zásadami a pravidly insolvenčního řízení, a způsobí tak majetkový nebo jiný prospěch, jedná se o pachatele tohoto trestného činu,
- **porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku** – tento majetkový trestný čin se odehrává v řízení před soudem nebo jiným orgánem veřejné moci; osoba, která v takovémto řízení odmítne splnit zákonnou povinnost učinit prohlášení o svém majetku nebo také o majetku, který vlastní právnická osoba, za kterou jedná, dále pokud se takovéto povinnosti záměrně vyhýbá či v prohlášení uveden nepravdivé nebo také hrubě zkreslené údaje, dopustí se tohoto trestného činu,
- **poškození cizí věci** – z názvu tohoto trestného činu vyplývá, že předmětem útoku je zde cizí věc; kdo zničí, poškodí nebo také učiní tuto cizí věc neupotřebitelnou a zároveň způsobí škodu nikoliv nepatrnou, stane se pachatelem tohoto trestného činu; dále se osoba stane pachatelem, pokud cizí věc postříká, pomaluje nebo popíše barvou a tím ji poškodí,
- **zneužívání vlastnictví** – tento majetkový trestný čin spočívá v poškození důležitého zájmu ať už kulturního, vědeckého, ochrany přírody nebo krajiny, životního prostředí, které je chráněno jiným právním předpisem; k poškození dochází tak, že pachatel zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou nebo zasantróčí vlastní věc, která má vyšší hodnotu, která požívá ochrany podle jiného právního předpisu,
- **neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací** – pachatelem tohoto činu se stává ten, kdo jakkoliv překoná bezpečnostní opatření a zároveň si tím získá přístup k počítačovému systému nebo alespoň k jeho části,
- **opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat** – zde jde o úmysl pachatele porušit zákonné tajemství dopravovaných zpráv nebo získat neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací a tím vyrobí, uvede do oběhu, doveze, vyveze, proveze, nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jiným způsobem zpřístupní, sobě či jiné osobě opatří nebo přechovává zařízení či jenom jeho součást, postup, nástroj nebo některý jiný prostředek, kterým může být i počítačový program, vytvořený nebo přizpůsobený k neoprávněnému přístupu do sítě elektronických komunikací, k počítačovému systému nebo alespoň jeho části, dále počítačové heslo, přístupový kód, data, postup

nebo některý jiný prostředek, díky němuž může pachatel získat přístup k počítačovému systému či alespoň jeho části,

- **poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti** – pachatel se zde dopouští z důvodu hrubé nedbalosti porušení povinnosti, které vyplývají ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, že zničí nebo poškodí data uložená v počítačovém systému nebo jakkoliv zasáhne do technického nebo programového vybavení počítače pro zpracování dat a tím způsobí na cizím majetku značnou škodu.

Pokud dojde k porušení trestního zákoníku, mohou vzniknout škody.

2.3 Škody

Podle občanského zákoníku, je „každý povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku na přírodě a životním prostředí“ [30; paragraf 415].

Odpovědnost za takto vzniklou škodu nese každý, který porušil uloženou právní povinnost určitým způsobem se chovat či naopak některé uložené povinnosti se určitým způsobem nechovat. Od této odpovědnosti se může zprostit jen ten, který prokáže, že se škody nedopustil [30].

Důležité je definovat rozsah škod způsobené trestnými činy [7]:

- **škoda nikoliv nepatrná** – nejméně 5 000 Kč,
- **škoda nikoliv malá** – nejméně 25 000 Kč,
- **větší škoda** – nejméně 50 000 Kč,
- **značná škoda** – nejméně 500 000 Kč,
- **škoda velkého rozsahu** – nejméně 5 000 000 Kč.

Pokud je škoda nižší než částka 5 000 Kč, jedná se o přešůpek nikoliv o trestný čin. Z toho vyplývá, aby se jednalo a trestný čin, musí být způsobena škoda alespoň nikoliv nepatrná a dále s růstem rozsahu způsobených škod se zvyšuje závažnost činu a tudíž i také potrestání pachatele činu [29].

2.4 Potrestání

Osoba, která spáchala trestný čin, pro který byla pravomocně odsouzena, se nazývá pachatelem trestného činu, a pouze taková osoba může být trestána podle trestního zákoníku [29].

Trest je tzv. předmětem státního donucení nebo se dá definovat jako určitá újma. Je ukládán pachateli jako právní následek za jeho chování, které je vymezeno zákonem jako trestné. Má za úkol působit výchovně ať již na pachatele nebo na celou společnost a zároveň chránit společnost před vznikem trestných činů [24].

V České republice musí být pachateli stanoven přiměřený trest, který není žádným způsobem krutý a nesmí být ponížena lidská důstojnost osoby pachatele [29].

2.4.1 Druhy trestů

Trestní zákoník obsahuje celý výčet jednotlivých druhů trestů, které mohou být uloženy pachateli, jako újma za spáchaný trestný čin. Jedná se o tyto tresty [29]:

- **odnětí svobody** – tento druh trestu může být uložen pachateli na nejvýše dvacet let; trestní zákoník však povoluje uložení delší doby odnětí svobody v dalších konkrétních případech,
- **domácí vězení** – může být uloženo pachateli nejvýše na dva roky a za podmínek stanovených trestním zákoníkem,
- **obecně prospěšné práce** – tento trest může být pachateli uložen ve výši od padesáti až do tři sta hodin celkem; je zde přihlíženo na zdravotní stav pachatele a na další okolnosti stanovené trestním zákoníkem,
- **propadnutí majetku** – pachateli v tomto případě propadá majetek, který následně připadá do vlastnictví státu; propadnutí postihuje buď celý majetek pachatele, nebo tu část, kterou určí soud,
- **peněžitý trest** – tento trest se pachateli ukládá v tzv. denních sazbách; nejméně může být uloženo 20 denních sazeb a nejvíce může být uloženo až 730 denních sazeb; jedna takováto sazba činí na den minimálně 100 Kč a maximálně 50 000 Kč,
- **propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty** – zde se jedná pouze o věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která byla užita nebo určena ke spáchání trestného činu; dále jde o věc, která byla spácháním trestného činu získána, nebo kterou pachatel

získal odměnou za spáchání trestného činu a za dalších podmínek stanovených trestním zákoníkem,

- **zákaz činnosti** – soud v tomto případě může pachateli trestného činu uložit tento trest nejméně na jeden rok a nejvíce na deset let; zákaz činnosti se vztahuje pouze na takovou činnost, v jejíž souvislosti byl spáchán trestný čin,
- **zákaz pobytu** – doba výkonu tohoto trestu může být uložena pachateli v rozmezí jednoho roku až deseti let, jedná se o situaci, kdy pachatel spáchal trestnou činnost na daném místě, je uložen trest zákaz pobytu, a zajistí se tím ochrana veřejného pořádku, rodiny, zdraví, mravnosti nebo majetku; trest zákazu pobytu se nesmí vztahovat na místo nebo obvod, v němž má pachatel trvalý pobyt, další podmínky stanovuje trestní zákoník,
- **zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce** – trest souvisí se spácháním trestného činu na takovéto akci; pachateli tento trest může být uložen až na dobu deseti let,
- **ztrátu čestných titulů nebo vyznamenání** – pachatel zde ztrácí čestné tituly nebo vyznamenání udělené podle vnitrostátních předpisů,
- **ztrátu vojenské hodnosti** – pachateli se snižuje vojenská hodnost v ozbrojených silách na hodnost vojína,
- **vyhoštění** – u tohoto trestného činu je stanovena podmínka, že pachatel nesmí být občanem České republiky; trest je uložen na základě výčtu podmínek v trestním zákoně.

2.4.2 Výjimečný trest

Výjimečný trest je trestem odnětí svobody pachatele trestného činu, jestliže se jedná o obzvlášť závažný zločin, je zde vysoká závažnost činu nebo pokud je obzvláště ztížená možnost nápravy pachatele takového činu. Výše výjimečného trestu je odnětí svobody pachateli nad dvacet let do třiceti let. Dále může soud pachateli uložit trest odnětí svobody na doživotí. Vzhledem k majetkové trestné činnosti se výjimečný trest neukládá. Takový majetkový čin by musel být spojen zároveň s jiným trestným činem, například s vraždou, s teroristickým útokem, s útokem proti lidskosti, s vlastizradou a dalšími, které uvádí trestní zákoník [29].

3 KRÁDEŽE

Krádež zcela jistě tvoří velmi významnou, v dnešní době i velmi častou a početnou skupinu majetkové trestné činnosti v České republice. Práce je z části zaměřena na zkoumání konkrétního druhu majetkové trestné činnosti, kterým jsou krádeže. Z toho důvodu se zde celá kapitola 3 bude zabývat pouze tímto jedním druhem.

Krádež je protiprávní (nedovolené) присvojení neboli zmocnění cizí věci. V některých případech však vždy nemusí jít o věc cizí. Předmětem krádeže nemůže být věc vlastní, avšak pokud ji vlastní kromě pachatele i jiná osoba, tzn., že věc je ve spoluvlastnictví a pachatel s ní nakládá, jako by byla celá v jeho vlastnictví, může se jednat také o krádež [4].

Krádež se považuje za obohacovací trestný čin a jakákoliv příprava krádeže je rovněž trestná [29].

3.1 Znaky krádeže

Aby se jednalo o trestný čin krádeže, musí takovýto čin splňovat znak či více znaků uvedených v paragrafu 205 trestního zákoníku. Těmito znaky jsou [29]:

- způsobení na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou,
- spáchání činu vloupáním,
- pokus bezprostředně po činu uchovat věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí,
- spáchání činu na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě,
- spáchání činu na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob.

3.2 Druhy krádeže

Druhů krádeží, které mohou být spáchány a které jsou sledovány z hlediska jejich četnosti na území České republiky, je velmi mnoho. Jedná se o krádeže, které jsou podle statistik policie ČR, rozdělovány na dvě hlavní skupiny:

- **krádeže vloupáním** – definice pojmu vloupání je ukotvena v ustanovení paragrafu 121 trestního zákoníku. Je to tedy vniknutí do uzavřeného prostoru a zároveň tak naplnění alespoň jedné z následujících tří podmínek [7]:

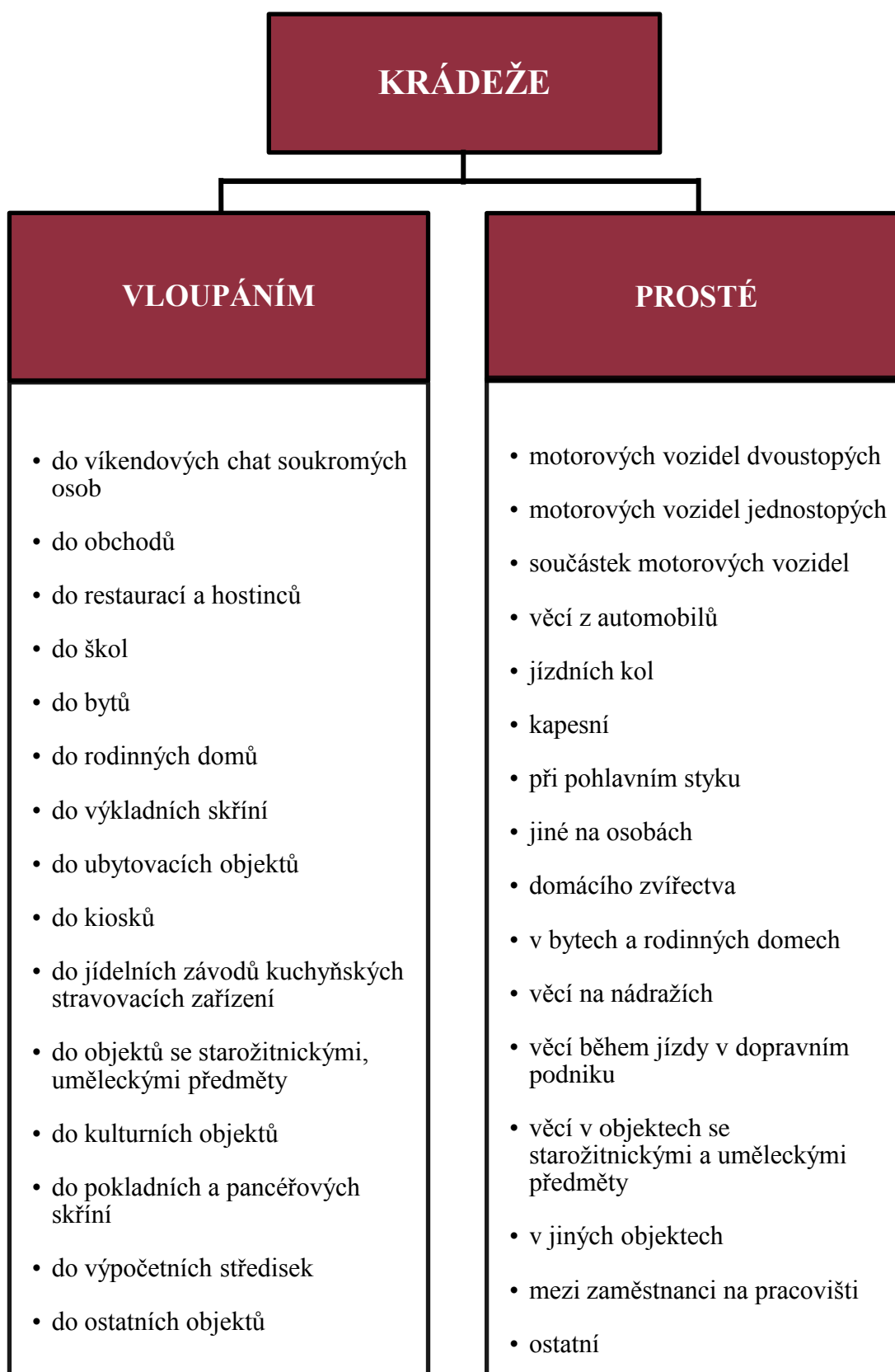
- vniknutí prostřednictvím lsti – pro lepší pochopení si lze pojem lest uvést na konkrétních případech; může to být úmyslné uzavření do určitého vytipovaného objektu s úmyslem krádeže během noci (osoba, která se převleče za ochranku muzea, ukryje se při uzavírání a přes noc muzeum vykrade), dále to může být i falešná záminka vstupu do objektu za účelem krádeže (osoba, která se vydává za kominíka, policistu, kontrolora plynu či elektřiny a následně byt či dům vykrade),
- nedovoleným překonáním uzamčení – pod pojmem uzamčení se dá představit jakýkoliv zámek zabraňující vstup zvenku, zástrčka či jiné zařízení ovladatelné jen zevnitř nebo signální zařízení, avšak zde musí být podmínka nepřístupnosti zvenku jiným osobám; příklad: klíč zastrčený v zámku u dveří není uzamčení, kdokoliv dveře může otevřít, avšak pokud klíč ukradneme či nalezneme a zneužijeme ho k překonání uzamčení, jedná se o tento druh krádeže vloupáním; k překonání uzamčení mohou být použity různé technické zařízení a k překonání je někdy třeba vynaložit určitou sílu,
- překonáním jiné jisticí překážky s použitím síly – jiná jisticí překážka je jiný druh chránění objektu, než uzamčení a k jejímu překonání je zapotřebí síly; může se jednat například o plot – jeho stržení, stěnu – její probourání, mříž – uříznutí mříže a jiné; pachatel však může použít různé nástroje, kdy síla pachatele k překonání překážky nemusí být tak velká – uříznutí mříže elektrickou pilkou.

Samotný pojem vloupání není v českém právním systému, trestním zákoníku ani v jiných souvisejících právních předpisech definováno jako trestný čin [4]. Pouze pokud vloupání napomáhá k páčání trestného činu krádeže a je mezi vloupáním a krádeží vztah, pak s tímto pojmem již operuje a zabývá se jím trestní zákoník. V jiných právních systémech je však tento pojem chápán jinak. Například v anglo-americkém systému práva zvaným Commonlaw definuje vloupání jako nedovolený vstup na cizí majetek za účelem spáchání trestného činu [14].

- **krádeže prosté** – jsou to všechny ostatní druhy krádeží, které nebyly způsobeny ani zapříčiněny vloupáním. Toto označení zahrnuje tedy všechny zbylé druhy spáchaných krádeží na území České republiky [4]. Do krádeží prostých se zařazují také krádeže motorových vozidel. Jako preventivní opatření bylo nařízeno zahájit s výrobcí automobilů poskytování informací o identifikačních znacích vozidel vybraným policistům. Dále zajistit pravidelné školení policistů a další opatření [25].

Na následujícím obrázku 1 je zobrazeno schéma jednotlivých druhů krádeží podle rozdělení na krádeže vloupáním a na krádeže prosté.

Obrázek 1 Schéma druhů krádeží

Zdroj: vlastní zpracování podle [19]

3.3 Škody a potrestání

Potrestání trestného činu krádeže zároveň souvisí s pojmem škody a dalšími okolnostmi. Jednotlivé druhy a výše trestů tohoto spáchaného činu se odvíjejí podle různých podmínek, které čin naplňuje, a také pak i výši spáchané škody. Při spáchání trestného činu krádeže, bude pachatel potrestán podle trestního zákoníku. Jednotlivé způsoby potrestání jsou seřazeny podle závažnosti krádeže a velikostí potrestání pachatele. Jsou jimi [29]:

- **odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty** – takto bude potrestán pachatel, který spáchaným trestným činem krádeže naplní základní podmínky krádeže, které jsou uvedené a stanovené v paragrafu 205 odstavec 1 trestního zákoníku,
- **odnětí svobody na šest měsíců až tři léta** – takto bude potrestán pachatel, který se dopustí krádeže věci tím, že se zmocní cizí věci a zároveň byl za tentýž čin v posledních třech letech odsouzen či potrestán,
- **odnětí svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitý trest** – takto bude potrestán pachatel, pokud spáchá trestný čin krádeže, a to buď jako obecnou krádež uvedenou v paragrafu 205 odst. 1 trestního zákoníku nebo trestný čin krádeže za podmínek uvedených v paragrafu 205 odst. 2 trestního zákoníku a zároveň však takovým činem musí způsobit větší škodu,
- **odnětí svobody na dvě léta až osm let** – takto bude potrestán pachatel, který spáchá trestný čin krádeže uvedených v paragrafu 205 odst. 1 a odst. 2 trestního zákoníku, avšak čin musí spáchat jako člen organizované skupiny, dále pokud pachatel spáchá čin na stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události, která určitým způsobem může vážně ohrozit život či zdraví, dále se jedná i o ohrožení majetku, v neposlední řadě tak bude potrestán pachatel, pokud způsobí tímto činem krádeže značnou škodu,
- **odnětí svobody na pět až deset let** – takto bude potrestán pachatel, který spáchá čin, který je uvedený v paragrafu 205 odst. 1 a odst. 2 trestního zákoníku škodu velkého rozsahu nebo pokud pachatel čin krádeže spáchá v úmyslu určitým způsobem usnadnit či umožnit trestného činu vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru.

4 TEORETICKÉ ASPEKTY NEZAMĚSTNANOSTI

Kapitola je věnována vysvětlení trhu práce – nabídky a poptávky po práci a následně optimálním stavem – tedy dosažením rovnovážného stavu na trhu práce. Trh práce je úzce spjat s nezaměstnaností, jelikož trh práce je právě to místo, kde vzniká nezaměstnanost. Prostřednictvím trhu práce lze tento ekonomický problém státu regulovat a řešit jej.

V neposlední řadě je zde třeba definovat právě pojem nezaměstnanost, se kterou je úzce spjat pojem přirozená míra nezaměstnanosti, a která je celospolečenským problémem ekonomicky vyspělých či méně nevyspělých států. Je stanoven určitý postup pro její měření – nejčastěji prostřednictvím míry nezaměstnanosti.

4.1 Trh práce

Trh práce se dá označit jako součást ekonomického hospodářského cyklu nebo koloběhu spolu s trhem výrobků a služeb, finančním trhem a trhem přírodních zdrojů [9].

Obecně trh znamená místo, kde se střetává nabídka s poptávkou. Aby mohl být definován trh práce, musí být tato definice více upřesněna. Trh práce by mohl být označen jako místo, kde se střetává nabídka a poptávka po práci [8].

Nabídku práce především zajišťují domácnosti, jelikož členové domácnosti, konkrétní osoby, jednotlivci či občané jsou brány jako potenciální zaměstnanci a mohou tak nabízet výkon práce na tomto trhu, tzv. prodávají své pracovní schopnosti a možnosti za určitou výši peněžních prostředků, kterou představuje mzda či plat. U nabídky práce platí zákon rostoucí nabídky. Nabídka roste v závislosti na ceně zboží na trhu. Tato věta vychází z faktu, že při situaci, kdy firmy budou své zboží prodávat za vysokou cenu na trhu, vyplatí se jim více prodávat své zboží a rozšiřovat produkci za účelem vyšších zisků a tudíž mohou nabízet i více volných pracovních míst a zvýší tím nabídku po práci [9].

Poptávku po práci představují firmy, které nabízejí možnosti zaměstnání právě již výše zmíněným domácnostem. Firmy, na trhu práce, poptávají po pracovní síle lidí a vyplácí jim za to odměnu ve formě mzdy či platu [9].

Rovnovážný trh práce je právě ten, který dokáže pružně reagovat na vnitřní i vnější změny pomocí změn mzdové sazby. Na takovémto optimálním trhu nevznikají přebytky práce (nezaměstnanost) ani nedostatky práce. Předpokladem pro ideální trh jsou pružné mzdy. Je to stav, kdy při změně nabídky či poptávky po práci se trh ustálí vždy v tzv. rovnovážné situaci, které odpovídá rovnovážná mzdová sazba. Avšak i v případě, kdy je dosaženo této rovnováhy

na trhu práce, je určité procento obyvatel nezaměstnaných. Je to způsobeno tím, že někdo je dobrovolně nezaměstnaný, tedy práci nehledá nebo nechce za takovou mzdovou sazbu pracovat [8]. Cílem trhu je dosažení právě této rovnováhy či rovnovážného bodu a při jeho dosažení jsou zaměstnavatel i zaměstnanec spokojeni. Jde o ideální rozložení výše mzdy a množství vykonané práce. Výše mzdy je stanovena na takové výši, za kterou je zaměstnanec ochoten množství práce vykonat a zároveň zaměstnavatel je ochoten zaplatit zaměstnanci výši mzdy za množství vykonané práce. Ne vždy však dochází k ideálnímu rovnovážnému stavu. Může vzniknout přebytečná nabídka po práci či přebytečná poptávka po práci. Přebytečná nabídka po práci vznikne v prostoru nad rovnovážným bodem. Přebytečná poptávka vznikne naopak pod rovnovážným bodem [9].

4.2 Definice nezaměstnanosti

Problematikou nezaměstnanosti se zabývá ekonomická věda zvaná makroekonomie. V mnohých státech je považována za závažný makroekonomický problém, který je třeba řešit. Nezaměstnanost je úzce spjata s ekonomickou situací a vyspělostí v daném státě, avšak neznamená to, že s tímto problémem se potýkají pouze země s nižší ekonomickou vyspělostí a státy hospodářsky slabší. Nezaměstnanost řeší i některé vyspělé státy [8]. V České republice řeší problematiku nezaměstnanosti ústřední orgán státní správy Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV).

Aby mohl být definován pojem nezaměstnanost, musí být nejdříve vymezeno, kdo je vůbec považován za nezaměstnaného. Je to osoba, která právě v danou chvíli nemá zaměstnání. Celkové obyvatelstvo v České republice se dělí na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní [18].

4.2.1 Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo

Již z názvu lze odvodit, že tato skupina obyvatel má neaktivní charakter na trhu práce. Do ekonomicky neaktivního obyvatelstva se zařazují osoby, které se z určitého postavení na trhu práce nepodílejí a jsou tzv. neaktivní na pracovních aktivitách a nejsou zaměstnání. Patří sem třeba děti (tedy osoby mladší 15 let), dále studenti, důchodci, osoby na rodičovské dovolené, mateřské dovolené a další. Do této skupiny spadají právě i osoby, které jsou nezaměstnané, ale žádnou práci zároveň nehledají. Takovéto osoby jsou nazývány dobrovolně nezaměstnanými [8].

4.2.2 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo se dále dělí na zaměstnané osoby a nezaměstnané osoby. Obě skupiny ekonomicky aktivního obyvatelstva musí splňovat několik podmínek. Jednu mají společnou – dosažení věku 15 let. To znamená, že je zde podmínka pracovní způsobilosti podle českých právních předpisů. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo je pracovní silou na trhu práce. Za aktivně zaměstnané osoby se považuje ta část obyvatelstva, která splňuje podmínku účasti v pracovních právních vztazích se zaměstnavatelem, tedy musí být zaměstnána a za odvedenou práci dostávat mzdu či plat nebo být osobou samostatně výdělečně činnou a pracovat ve vlastním podniku. Aktivně nezaměstnané osoby musí splňovat více podmínek než aktivně zaměstnané osoby. Nesmí být v pracovním poměru se zaměstnavatelem, tedy nesmí být zaměstnané ani pracovat ve svém vlastním podniku. Dále musí aktivně hledat práci, chtějí být zaměstnání. V tom se liší od ekonomicky neaktivního obyvatelstva, kdy osoby nechtějí pracovat. Práci hledají pomocí inzerátů, agentur práce, úřadu práce či jinak. Osoby aktivně nezaměstnané musí být schopné nastoupit do práce nejpozději do dvou týdnů. Mezi nezaměstnané se řadí i osoby, které již práci našly, tudíž žádnou práci již nehledají, a do dvou týdnů nastoupí do zaměstnání [9].

4.3 Přirozená míra nezaměstnanosti

Cílem ekonomik všech států je právě dosažení tzv. plné zaměstnanosti, se kterou je úzce spjat pojem přirozená míra nezaměstnanosti. Plná zaměstnanost neznamená stav, kdy jsou všichni zaměstnaní – takového stavu není možné dosáhnout. Znamená to tedy stav, kterého je dosaženo, pokud ekonomika státu pracuje na hladině potenciálního produktu. Potenciální produkt je takový, který je dosahován při tzv. přirozené míře nezaměstnanosti [18].

Přirozená míra nezaměstnanosti je považována za jeden z nejdůležitějších ukazatelů měření trhu práce. Vyjadřuje přibližně rovnovážný stav v dané zemi. Přibližně rovnovážný stav proto, že vždy existuje určitá nezaměstnanost – převážně ji lze zařadit do frikční nezaměstnanosti a částečně i do strukturální nezaměstnanosti. Do přirozené míry nezaměstnanosti nepatří cyklická nezaměstnanost. Ta vzniká z jiných příčin. Tento důvod je zapříčiněn působením tržních sil na trhu práce [9].

Přirozená míra nezaměstnanosti je procento lidí, kteří jsou dobrovolně nezaměstnaní [9]. V tomto případě je optimální využití zdrojů. Nelze ji brát jako jedno stabilní číslo, v jednotlivých ekonomikách různých států se toto číslo bude lišit [18].

Přirozená míra nezaměstnanosti se označuje i tzv. mezinárodní zkratkou NAIRU (Non Accelerating Inflation Rate of Unemployment). Z tohoto názvu je patrné, že se zde zmiňuje inflace. Je to právě proto, že přirozená míra nezaměstnanosti neurychluje inflaci, jelikož je považována za stav ideálu, tedy něco mezi recesí a inflační mezerou. Recesní mezera znamená, že jsou zde ve větším množství nevyužity výrobní kapacity i pracovní síla a je potřeba stimulovat růst agregátní poptávky na trhu výrobků a služeb. Opačný stav k recesní mezeře je inflační mezera a to tedy znamená stav, kdy ekonomika dosahuje vyššího než potencionálního produktu, což je pro ekonomiku negativním vlivem [9].

4.3.1 Faktory ovlivňující přirozenou míru nezaměstnanosti

Přirozená míra nezaměstnanosti se v průběhu času mění. Je to zapříčiněno vlivem mnoha faktorů a okolností. Mezi nejdůležitější a nejčastější patří [9]:

- **motivace lidí hledat nové zaměstnání** – v případě, že nastane stav, kdy lidé budou mít více motivace při hledání nového zaměstnání, způsobí to snížení přirozené míry nezaměstnanosti, jelikož vzroste zaměstnanost; důvodů pro hledání nového zaměstnání může být mnoho, lidé chtějí například lépe placenou práci – tedy finanční faktory zde mohou hrát velkou roli, dále to může být snaha uplatnit své dosažené vzdělání; velmi často se stává, že studenti po ukončení studií nenajdou ihned práci v oboru, musí tudíž nejdříve vykonávat práci, která nesouvisí s jejich vzděláním a až tedy po čase změni své zaměstnání na zaměstnání v oboru; tato motivace může souviset i s potencionálním kariérním postupem a dalšími faktory,
- **kvalita činností úřadu práce** – na snižování přirozené míry nezaměstnanosti má velký podíl činnost správních orgánů, které mají na starost státní politiku zaměstnanosti a řeší problematiku zaměstnanosti; v České republice jsou jimi Úřad práce ČR, krajské pobočky Úřadu práce ČR a kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR; kvalita činností těchto orgánů má buď pozitivní, nebo negativní vliv na přirozenou míru nezaměstnanosti; v případě vysoké kvality a schopnosti úředníků vyhledávat nezaměstnaným osobám volná pracovní místa a firmám hledat potencionální uchazeče se přirozená míra nezaměstnanosti snižuje,
- **výška a délka poskytování podpory v nezaměstnanosti** – v praxi znamená, že v situaci, kdy nezaměstnaní budou dlouhodobě dostávat vysokou částku podpory v nezaměstnanosti, budou spokojeni a nebudou mít žádnou motivaci a důvod hledat si zaměstnání, tímto způsobem naopak poroste přirozená míra nezaměstnanosti;

určení výše této podpory je složité a komplikované, neměla by být moc vysoká kvůli motivaci hledat si zaměstnání, avšak ani ne moc nízká, aby nezaměstnaní lidé měli peníze na zajištění základních potřeb jako je jídlo, odívání, bydlení a podobně; často je výše podpory v nezaměstnanosti rozdělena na počet měsíců, v prvních měsících je částka vyšší a v dalších měsících se tato částka snižuje; tímto způsobem se stát snaží motivovat lidi k tomu, aby dlouhodobě nezůstávali nezaměstnaní; pokud by došlo například ke zdanění podpor v nezaměstnanosti, lidé by dostávali nižší částku podpory v nezaměstnanosti a to by je mohlo více motivovat k hledání si práce; tímto opatřením státu by mohlo teoreticky dojít také ke snížení přirozené míry nezaměstnanosti,

- **demografická skladba pracovní síly** – jedná se o strukturu obyvatelstva podle demografických skupin; zařazují se sem například mladí lidé, starší lidé, ženy, muži, podle stupně vzdělání a podobně, každá tato skupina obyvatelstva nemá stejnou možnost uplatnit se na trhu práce, starší lidé mají větší problém se uplatit než mladí lidé, jelikož jejich fyzická aktivita u mnohých zaměstnavatelů není dostačující, avšak to také závisí na typu zaměstnání a na zaměstnavatelích; na druhou stranu mladí lidé jsou občas znevýhodněni, jelikož po vystudování nemají žádnou praxi a žádné praktické zkušenosti; ženy často bývají více znevýhodněny než muži z důvodů možnosti těhotenství – odchodu na mateřskou dovolenou, nebo časté neschopnosti přijít do práce z důvodu onemocnění dětí a podobně; dalším příkladem je vzdělání, kdy méně vzdělání mají nižší možnosti uplatnění než více vzdělání, avšak vše výše zmíněné není podmínkou ani pravidlem,
- **strukturální změny v ekonomice** – často dochází k útlumům některých odvětví ekonomiky či naopak k jejich expanzi; tento jev souvisí se strukturálním typem nezaměstnanosti a to je právě součástí přirozené míry nezaměstnanosti – ovlivňuje ji a to buď pozitivně, nebo negativně; tyto strukturální změny se v průběhu času mění a jsou způsobeny vlivem různých faktorů, jako je například poptávkou spotřebitelů; jedním z opatření státu by mohlo být například zvýšení výdajů na rekvalifikaci, to by mohlo vést ke snížení strukturální nezaměstnanosti a tedy i přirozené míry nezaměstnanosti.

4.4 Měření nezaměstnanosti

Nezaměstnanost se měří ukazatelem, který se nazývá míra nezaměstnanosti. Tento ukazatel patří spolu s mírou inflace, produktem ekonomiky a saldem platební bilance do čtyř makroekonomických ukazatelů tzv. magického čtyřúhelníku² [18].

„Míra nezaměstnanosti je procento nezaměstnaných z ekonomicky aktivního obyvatelstva“ [18; str. 117]. Je to vyjádření určitého procenta lidí, kteří nemohou v danou chvíli najít práci na trhu práce, ale zároveň ji aktivně hledají [9].

Míra nezaměstnanosti je vyjádřením podílu počtu nezaměstnaných k ekonomicky aktivním a následně je stanovena v procentech [18]. Vzorec pro její výpočet je následující:

$$u = \frac{U}{L+U} \times 100 \quad (1)$$

kde: u je míra nezaměstnanosti v procentech,
              U je počet nezaměstnaných,
              L je počet zaměstnaných.

Část pod zlomkem L + U lze zároveň označit jako ekonomicky aktivní obyvatelstvo [18].

Míra nezaměstnanosti je průměrný údaj pro celé území České republiky, ale zároveň i jako průměrný údaj pro určitou oblast (region) České republiky, popřípadě pro jednotlivé segmenty trhu práce (pohlaví, věkové skupiny, dosažené vzdělání apod.) [9].

Dalším ukazatelem je míra ekonomické aktivity obyvatelstva. Lze jím popisovat situace a stav na trhu práce. Vypočítá se jako poměr počtu ekonomicky aktivních obyvatel k obyvatelstvu v produktivním věku. Tento výsledek je vyjádřen v procentech. Vzorec pro výpočet je následující:

$$ea = \frac{EA}{\text{obyvatelstvo v produktivním věku}} \times 100 \quad (2)$$

kde: ea je míra ekonomické aktivity obyvatelstva v procentech,
              EA je ekonomicky aktivní obyvatelstvo [8].

---

² „Konfliktnost čtyř hlavních cílů hospodářské politiky bývá graficky vyjadřována pomocí magického čtyřúhelníku, který v podobě dýmáku vypovídá o míře úspěšnosti stabilizační hospodářské politiky při plnění jednotlivých cílů. Čím je jeho plocha větší, tím byla hospodářská politika úspěšnější“ [8; str. 293].

4.5 Druhy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost je třeba rozdělit na jednotlivé druhy a tyto druhy jednotlivě specifikovat, jelikož nezaměstnanost nevzniká pouze z jednoho důvodu. V ekonomice existuje více těchto důvodů, kterým lze připsat vznik nezaměstnanosti, tudíž i každý druh má své specifické vlastnosti např. vznik, průběh, řešení atd., které se od sebe navzájem liší. Podle příčin, které vedou ke vzniku nezaměstnanosti, a také podle jejich projevů v reálné ekonomice se rozlišují tři základní druhy nezaměstnanosti: frikční, strukturální a cyklická [18].

4.5.1 Frikční

Frikční nezaměstnanost je typ nezaměstnanosti, jejíž existenci lze přiřadit příčiny časového nesouladu, než si nezaměstnaný najde svoji práci [18].

Tato nezaměstnanost má většinou pouze krátkodobý charakter dokonce se dá i říct, že je pro ekonomiku z určitého hlediska prospěšná. Nevyvolává výrazné negativní důsledky. Lidé se totiž při hledání pro ně vhodného zaměstnání snaží o optimální alokaci své pracovní síly, a pokud je to úspěšná alokace, zvyšuje společenskou efektivnost [8].

Vzniká působením životního cyklu obyvatelstva. Mohou to být různé vlivy, např. pohyb lidí z oblasti do oblasti, následování životního partnera do jiného města apod. Jako nejčastější příklad právě této nezaměstnanosti je situace, kdy studenti dokončí svá studia a než si najdou pracovní místo, jsou frikčně nezaměstnaní. To samé platí i ohledně nástupu do práce po rodičovské dovolené. Dále to ovšem může být i doba, kdy zaměstnanec ukončí výkon práce, buď ze svého podnětu, nebo z podnětu zaměstnavatele, považuje se za frikčně nezaměstnaného, než si najde práci novou. Celý tento jev je úzce spjat se sociální ekonomikou daného státu. Pokud je daná sociální ekonomika založena na štědrosti a tudíž nezaměstnaní se „mají dobře“ i bez práce, nespěchají na hledání zaměstnání tolik, jako lidé ve státech, kde se jim vyplatí spíše hned pracovat [9].

Z předcházejícího textu lze tedy odvodit, že frikční nezaměstnanost bude vždy v určité míře existovat v každé ekonomice [18].

4.5.2 Strukturální

Strukturální nezaměstnanost, jak lze již z názvu odvodit, spočívá ve struktuře nebo přesněji ve strukturálních změnách [18]. Definicí vymezuje tuto nezaměstnanost následovně: „*Jde o situaci, kdy struktura nabídky práce neodpovídá struktuře poptávky po práci*“ [9; str. 55].

Pod tímto pojmem si lze jednoduše představit třeba situaci, kdy v ekonomice vzniká útlum poptávky po práci v daném odvětví, ale naopak v jiném odvětví je zaznamenán růst poptávky. Je to například stav, kdy je přebytek horníků, avšak je nedostatek zdravotních sester. V tomto případě problém spočívá v tom, že lidé jsou kvalifikovaní na dané odvětví, které je v útlumu poptávky, a nejsou kvalifikovaní na právě prosperující odvětví. Následná kvalifikace obyvatelstva je časově náročná a vznikají zde transakční náklady. Zde přichází v úvahu určitá řešení, kterými jsou například flexibilní vzdělávání obyvatelstva. Lidé jsou tedy následně flexibilnější ke změnám poptávky po práci na trhu a mohou vykonávat více druhů zaměstnání. Nevýhodou je však snížení odbornosti v daném odvětví [8].

Tyto strukturální změny však nesouvisí pouze s kvalifikací obyvatelstva. Dále lze do příčin vzniku strukturální nezaměstnanosti zařadit i prostorově omezenou poptávku po práci. To znamená, že poptávka po práci může být vyšší v určitých oblastech a v jiných může být v nižším počtu, z čehož vyplývá fakt, že v některých oblastech je vyšší nezaměstnanost a v některých nižší nezaměstnanost. Z důvodu nedostatečné mobility pracovních sil může docházet k nevyrovnanosti v jednotlivých oblastech. To samozřejmě závisí na ochotě lidí cestovat za prací a také i možnostmi dopravovat se do práce. Ochota lidí dojíždět do případného zaměstnání souvisí s faktem, o jakou práci jde. Buď musí být dobře placená, aby se jim to z finanční stránky vyplatilo, nebo něčím zajímavá – například dobrý pracovní kolektiv, zajímavá práce, různé odměny apod. Dále je zde i velmi důležitá při rozhodování ohledně mobility za prací technická a dopravní infrastruktura. Pokud by byl někdo ochoten cestovat za prací i několik kilometrů denně, musí to být zároveň reálné. Tím se rozumí vlaková spojení, autobusová spojení nebo popřípadě dobrá silniční komunikace pro dojíždění autem [9].

V neposlední řadě může být strukturální nezaměstnanost způsobena například technickým pokrokem, kdy rozvoj automatizovaných nebo robotizovaných pracovišť znamená, že živá pracovní síla je nahrazována pracovní silou těchto strojů. Tato nezaměstnanost má dlouhodobější charakter než frikční nezaměstnanost [8].

4.5.3 Cyklická

Podstata cyklické nezaměstnanosti opět vychází z jejího názvu – tedy cyklus neboli cyklický vývoj ekonomiky v daném státě. Dá se říci, že je velice úzce spojena s vývojem hospodářského cyklu v konkrétní ekonomice státu [18].

Může se nacházet ve dvou situacích. Jednou z nich je stav, kdy je nižší poptávka na trhu výrobků a služeb (stav recese) a je vysoká nezaměstnanost. Opačná situace nastává, pokud je

vyšší poptávka na trhu výrobků a služeb (stav expanze), je nižší nezaměstnanost a tudíž je zde přebytek nabídky práce nad poptávkou po práci. Když se tyto situace nastávají, vytvářejí tzv. cyklus [9].

Cyklická nezaměstnanost na rozdíl od strukturální nezaměstnanosti zasahuje do všech odvětví ekonomiky, nikoliv jen do některých oblastí [18].

4.6 Minimální mzda

Obecně platí, že zaměstnanci náleží dohodnutá výše mzdy za vykonanou práci podle zákoníku práce. Minimální mzda je však právě taková mzda, která je limitována určitou částkou, a zaměstnavatel musí zaměstnanci vyplatit minimálně takovou stanovenou částku, nelze vyplatit menší. Vyšší však vyplatit lze [31].

Tato limitní částka pro vyplacení odměny za vykonanou práci (neboli minimální mzda) je stanovena v hrubé výši a to následovně [13]:

- základní sazba minimální mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin činí 9 900 Kč za měsíc nebo 58,70 Kč za hodinu,
- sazba minimální mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin u zaměstnance, který je poživitelem invalidního důchodu, činí 9 300 Kč za měsíc nebo 55,10 Kč za hodinu.

Minimální mzda je úzce spjata s mírou nezaměstnanosti ve státě a má na ni velký vliv. Má tzv. ochranářskou funkci – chrání zaměstnance před diskriminací a zamezuje firmám zneužívat jejich ekonomické převahy a jejich postavení na trhu práce [8].

Avšak toto opatření sebou nese i negativa. Vlivem minimální mzdy může být způsobena nedobrovolná nezaměstnanost a to právě tím způsobem, že firmy tedy musí vyplatit svým zaměstnancům minimální mzdu, nikoliv mzdu nižší, a tudíž zaměstnají raději méně lidí z úsporných důvodů [18].

5 ANALÝZA VZTAHU MAJETKOVÉ KRIMINALITY A MÍRY NEZAMĚŠTNANOSTI V ČESKÉ REPUBLICE

Kapitola se bude zabývat porovnáním dvou aspektů. Jsou jimi majetková trestná kriminalita – konkrétně jeden druh, kterým jsou krádeže, a míra nezaměstnanosti v České republice. Cílem je zjistit, zda se tyto aspekty navzájem ovlivňují nebo naopak, zda jsou na sobě nezávislé.

Nejdříve je třeba určit vývoj celkové majetkové trestné činnosti v České republice v průběhu času pro lepší představu o průběhu a počtu spáchaných trestných činů, zda klesají či rostou a čím jsou tyto výkyvy popřípadě ovlivněny.

Další zaměření se provede pouze na rok 2014 – tedy nejaktuálnější rok, pro který jsou v tuto chvíli známá a oficiálně dostupná data. Grafické znázornění je vhodné pro orientaci v datech. V roce 2014 bude provedeno rozdělení na jednotlivé druhy spáchané majetkové trestné činnosti, které bude vyjádřeno v procentech, pro zjištění četnosti jednotlivých druhů.

Následuje rozdělení konkrétního druhu majetkové trestné činnosti krádeží na jednotlivé typy a porovnání již zmíněné míry nezaměstnanosti právě s krádežemi v České republice.

Data pro analýzy těchto aspektů budou čerpány z oficiálních zdrojů policie České republiky a Českého statistického úřadu – veřejná databáze. Data v jednotlivých letech budou vždy sčítána od 1. ledna daného roku do 31. prosince téhož roku.

Vzhledem k faktu, že dne 1. ledna 2010 vstoupil v účinnost nový zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který zavedl dělení trestných činů na zločiny a přečiny, již nebylo možné sledovat pouze trestné činy celkem, jak tomu bylo do 31. prosince 2009. Avšak na výsledných datech této práce tento fakt nebude mít vliv, jelikož data budou použita v celkových počtech bez ohledu na rozdělení přečinů a zločinů.

Pro výpočet míry nezaměstnanosti existují dvě metody. Jednou z nich je registrovaná míra nezaměstnanosti, kterou vypočítává Ministerstvo práce a sociálních věcí. Ten prošel úpravou zpracovávání dat a to od 1. ledna 2013 a přijal nový název – podíl nezaměstnaných osob. Vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Dosavadní ukazatel poměřoval všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám [6]. V práci bude použit druhý výpočet míry nezaměstnanosti. Nazývá se obecná míra nezaměstnanosti a vypočítává ji Český statistický

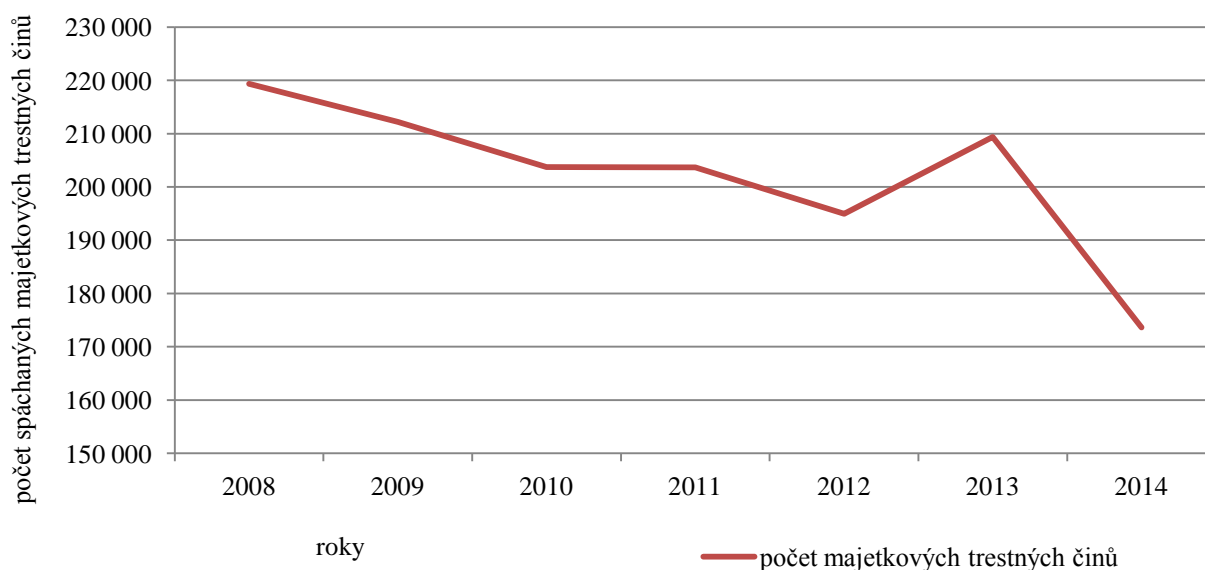
úřad. Jsou to data z výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), je to mezinárodně srovnatelný ukazatel dle doporučení Eurostatu [12].

Policie ČR od roku 2013 zpracovává zjištěná data o kriminalitě do tzv. mapy kriminality, která je dostupná online na webové adrese www.mapakriminality.cz. Jedná se o usnadnění orientace veřejnosti v datech o trestné činnosti. Je zde možné porovnávat jednotlivé kraje, územní odbory a obvodní oddělení. Hlavními uživateli těchto dat se uvádějí zastupitelé, novináři, studenti, aktivní občané a policisté. Data z této mapy kriminality nemohly být použity pro analýzy této práce, jelikož pro zjištění vývoje vztahu majetkové kriminality a míry nezaměstnanosti je potřeba delší časový horizont, než pouhé tři roky, které jsou nyní na této mapě dostupné [11].

5.1 Vývoj spáchaných majetkových trestných činů v letech 2008 - 2014 v České republice

Počet spáchaných majetkových trestných činů na území celé České republiky v letech 2008 - 2014 se dá vyčíslit ve stotisících případech, roční průměr v těchto letech je zaznamenán jako 202 406 případů, jedná se o vysoké číslo. Vzhledem k tomu, že v roce 2014 byla zjištěna celková kriminalita 288 660 případů, z toho pouze majetková trestná činnost představovala 173 611 případů a tvoří tedy více než polovinu na celkové kriminalitě v České republice [19].

Následující obrázek 2 zobrazuje vývoj počtu spáchaných majetkových trestných činů v České republice v letech 2008 - 2014.

Obrázek 2 Vývoj majetkových trestných činů v ČR v letech 2008 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování podle [19]

V letech 2008 - 2012 majetková trestná činnost postupně klesá. Není jednoznačné určit, co přesně tento pokles ovlivnilo. Podle Strategie prevence kriminality na léta 2008 - 2011 došlo ke vzdělávání odborníků pracujících v oblasti prevence kriminality, prevence sociálně patologických jevů a v bezpečnostní problematice. Byly vytvářeny celorepublikové preventivní projekty, výzkumy, studie, evaluace, mediální kampaně a informování občanů v této problematice [15].

V letech 2012 - 2013 došlo k prudkému nárůstu majetkové kriminality. Tento tzv. zlom mohl být způsoben mnoha faktory, ale nepochybně velkou zásluhu na prudkém zvýšení hodnot má vydání amnestie bývalým prezidentem České republiky Václavem Klausem dne 1. ledna 2013. Rozhodnutí o amnestii bylo spojeno s příležitostí 20. výročí vzniku samostatné České republiky a týkalo se prominutí a zahlazení některých nepodmíněných trestů, zastavení trestních stíhání, zmírnění některých nepodmíněných trestů odnětí svobody a prominutí dalších trestů [22]. Amnestie zastavila mnoho trestných stíhání, avšak až 46 % se týkalo způsobením majetkové trestné činnosti, především krádeží, zpronevěrou, podvodem a další. Celkem bylo propuštěno zhruba 6 400 osob [26]. Ve srovnání majetkové kriminality v letech 2011 a právě rokem 2013 vzrostla okolo 7 %, policejní prezident Martin Červíček spojuje tento nárůst právě s vyhlášenou amnestií. Přibližně jedna třetina osob, na které se vztahovala amnestie, byla opět trestně stíhána [16]. Právě z tohoto faktu by se dalo odvodit, že následný rychlý pokles hodnot by mohl být způsoben stíháním amnestovaných osob, které se opakovaně dopustili trestné činnosti, a trend majetkových trestných činů je opět klesající v návaznosti na situaci do roku 2012.

Policie ČR ve statistice kriminality uvedla, že v roce 2015 došlo k dalšímu poklesu trestné činnosti a konkrétně i k poklesu té majetkové. Údajně bylo spácháno o 33 743 krádeží méně než v roce 2014 a o 766 ostatních majetkových trestných činů méně než v roce 2014 [20]. Z těchto údajů se dá odvodit, že průběh počtu majetkový trestných činů, znázorněných na obrázku 2 by stále klesal.

5.2 Počet jednotlivých druhů majetkové trestné činnosti v České republice v roce 2014

Kapitola se zabývá rozbořem četnosti jednotlivých druhů majetkové trestné činnosti v České republice, konkrétně pouze rokem 2014 z důvodu nejaktuálnějších dat. Podle oficiálních statistik počtu spáchaných trestných činů na majetku, Policie ČR rozlišuje celkem šest druhů a jsou jimi: krádeže, podvod, zpronevěra, neoprávněné užívání cizí věci, zatajení věci, poškozování cizí věci, pytláctví a ostatní majetkové trestné činy.

Tabulka 1 zobrazuje počet jednotlivých druhů majetkové trestné činnosti, které byly spáchané na území České republiky v roce 2014. Zobrazuje ke každému druhu její hodnotu a procento k celkovému počtu spáchané majetkové trestné činnosti.

Tabulka 1 Jednotlivé druhy majetkové trestné činnosti v roce 2014

Ukazatel	Druhy majetkové trestné činnosti							Součet počtu spáchané maj. trestné činnosti
	krádež	podvod	zpronevěra	neopráv. užívání cizí věci	zatajení věci	poškoz. cizí věci	pytláctví a ostatní maj. trestné činy	
Počet (ks)	153 012	6 028	1 019	77	1 944	11 437	94	173 611
Počet (%)	88,13	3,47	0,59	0,04	1,12	6,59	0,05	100,00

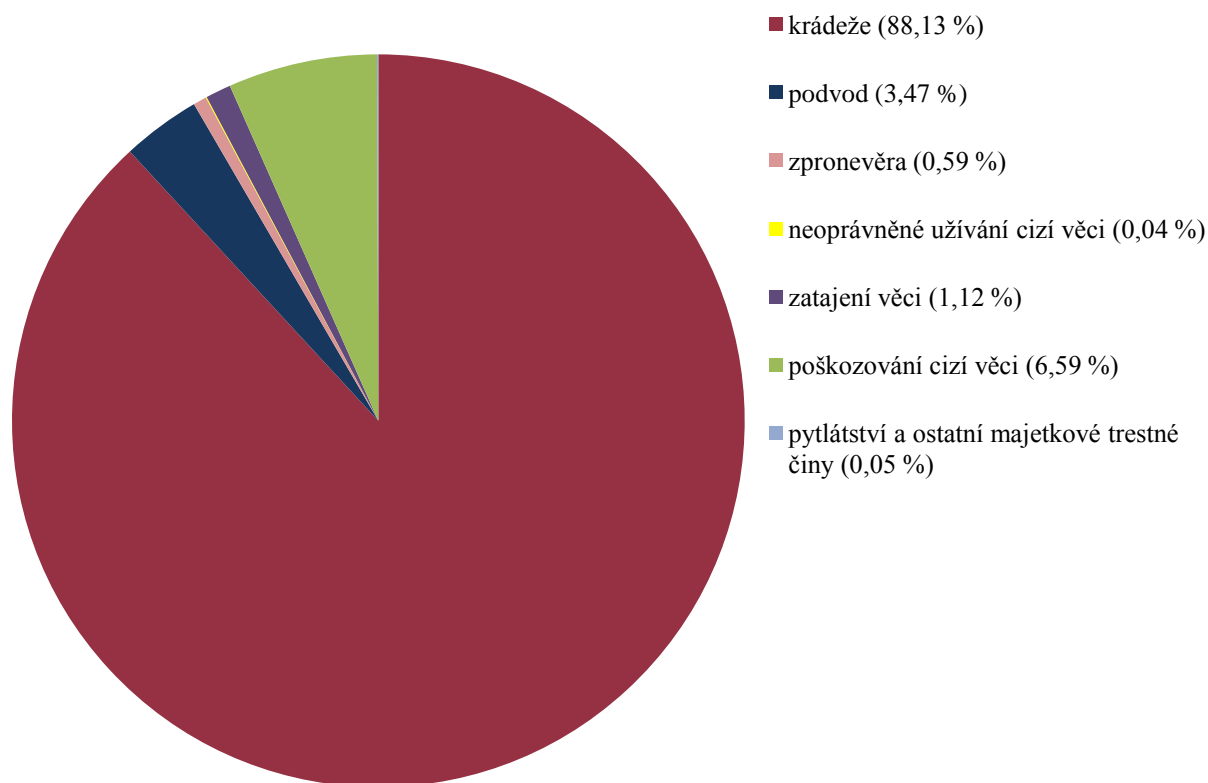
Zdroj: vlastní zpracování na základně dat policie ČR [19]

Z hodnot tabulky 1 je významný fakt, že největší část majetkových trestných činů tvoří krádeže. Zjištěný počet krádeží v roce 2014 je vyčíslen na 153 012 případů, což činí na celkové majetkové trestné činnosti 88,13 %. Je to tedy nejzávažnější problém vzhledem v počtu páchaní trestných majetkových činů na území ČR. Tato skutečnost však nesouvisí pouze s rokem 2014, v dlouhodobé časové řadě představují krádeže nejčastější trestní stíhání.

Druhým nejpočetnějším druhem je poškozování cizí věci s počtem zaznamenaných případů 11 473, což tvoří 6,59 % na celkové majetkové trestné činnosti v ČR v roce 2014. Hned za ním následuje trestný čin podvodu s počtem 6 028 případů (3,47 %). Dále nejčetnější v pořadí zatajení věci s počtem 1 944 případů (1,12 %), zpronevěra s počtem 1 019 případů (0,59 %), pytláctví a ostatní majetkové trestné činy s počtem 94 (0,05 %) a neoprávněné užívání věci s počtem 77 (0,04 %).

Celkem majetkových trestných činů bylo zaznamenáno 173 611, což tedy tvoří 100 % všech majetkových trestných činů spáchaných v roce 2014 a od kterého se odvíjejí předcházející procentní ukazatele jednotlivých druhů majetkové trestné činnosti.

Z dat, uvedených v tabulce 1, vychází následující obrázek 3, který graficky a procentuálně zobrazuje jednotlivé druhy spáchané majetkové trestné činnosti v České republice v roce 2014.

Obrázek 3 Procentuální vyjádření druhů majetkové trestné činnosti v roce 2014

Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 1

Z důvodu tak veliké četnosti jednoho druhu majetkové trestné činnosti – krádeží, se v dalších analýzách a porovnávání vývoje míry nezaměstnanosti, bude práce zaměřovat pouze na tento jeden druh, nikoliv na všechny druhy majetkové trestné činnosti v České republice.

5.3 Počet spáchaných druhů krádeží v České republice v roce 2014

Druhy krádeží se podle zjišťovaných dat z oficiálních statistik Policie ČR člení na krádeže prosté a krádeže vloupáním a zároveň jsou posuzovány zvlášť od ostatních majetkových trestných činů, jako je podvod, zpronevěra, neoprávněné užívání cizí věci atd., avšak do celkového počtu spáchaných majetkových trestných činů jsou zahrnuty [19].

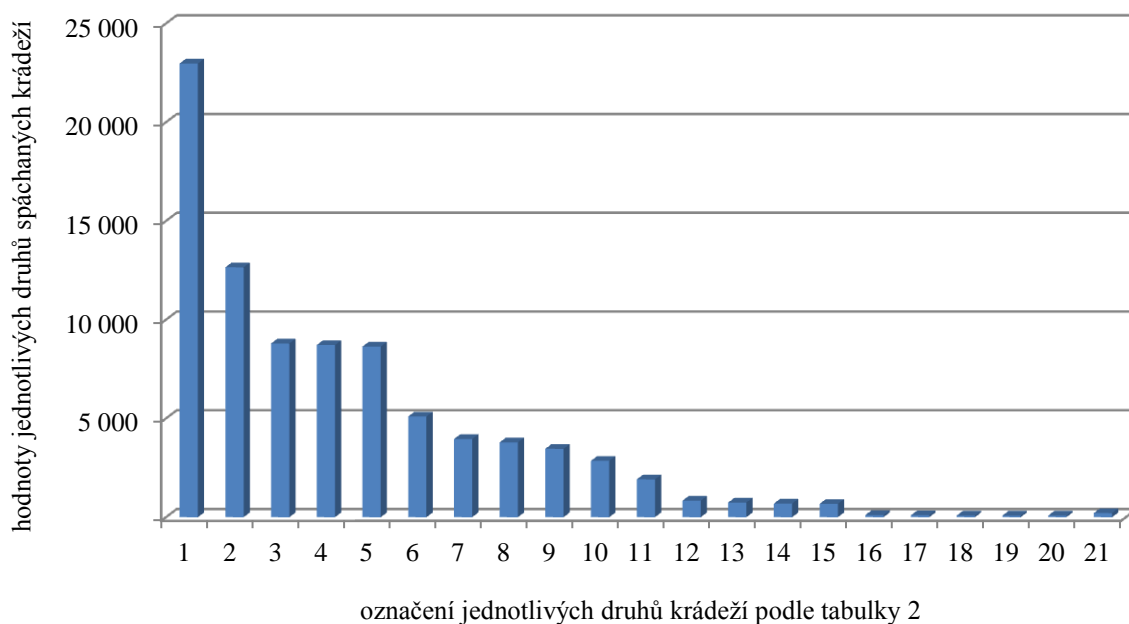
Následuje tabulka 2, která uvádí počty spáchaných druhů krádeží v roce 2014 seřazené podle četnosti spáchaných činů od nejpočetnějšího druhu krádeže k nejméně početnému.

Tabulka 2 Počet spáchaných druhů krádeží v roce 2014

Označení	Druhy krádeží	Počet
1	Krádeže věcí z automobilů	22 976
2	Kapesní krádeže	12 653
3	Krádeže jízdních kol	8 796
4	Krádeže motorových vozidel dvoustopých	8 720
5	Krádeže součástek motorových vozidel	8 641
6	Krádeže vloupáním do rodinných domků	5 099
7	Krádeže vloupáním do víkendových chat soukromých osob	3 955
8	Krádeže vloupáním do bytů	3 788
9	Krádeže v bytech a rodinných domech	3 462
10	Krádeže vloupáním do obchodů	2 855
11	Krádeže vloupání do restaurací a hostinců	1 914
12	Krádeže vloupáním do ubytovacích objektů	835
13	Krádeže motorových vozidel jednostopých	741
14	Krádeže vloupáním do kiosků	689
15	Krádeže vloupáním do škol	675
16	Krádeže věcí během jízdy v dopravním podniku	106
17	Krádeže vloupáním do výkladních skříní	100
18	Krádeže vloupáním do pokladních a pancéřových skříní	82
19	Krádeže domácího zvířectva	81
20	Krádeže věcí na nádražích	80
21	Ostatní krádeže	208

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Policie ČR [19]

Na základě dat z tabulky 2 byl zpracován následující obrázek 4, který zobrazuje jednotlivé druhy krádeží v roce 2014. Každý druh krádeže má podle tabulky 2 tzv. označení, které je dále použito v obrázku 4. Pro tento obrázek není rozlišováno, zda je jedná o krádeže prosté či krádeže vloupáním a to z toho důvodu, jelikož cílem bylo zjistit druhy krádeží podle jejich četnosti celkem, nikoliv četnost v jednotlivých skupinách krádeží. Celkem je rozlišováno 31 druhů krádeží, avšak práce se zabývá pouze 20 z nich a ostatní zobrazuje v jedné skupině, jelikož počet tzv. ostatních krádeží je pro cíl práce zanedbatelný.

Obrázek 4 Počet jednotlivých druhů krádeží v roce 2014

Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 2

Z obrázku 4 je patrné, že nejpočetnějším typem krádeží je krádež věcí z automobilů, která v roce 2014 dosahovala až počtu 22 976.

Druhou nejčastější krádeží zaznamenanou v roce 2014 je kapesní krádež. Její počet byl stanoven na 12 653 spáchaných kapesních krádeží, což je vysoké číslo, ale ve srovnání s krádežemi věcí z automobilů je to pouze necelá polovina.

Na další příčce hodnot se umístily tři druhy krádeží s téměř stejnými hodnotami, které se liší pouze o pár desítek případů. Jsou jimi krádeže jízdnic s počtem 8 796 případů, krádeže motorových vozidel dvoustopých s počtem 8 720 případů a krádeže součástí motorových vozidel s počtem 8 641 případů. Mezi méně časté se zahrnují krádeže vloupáním do rodinných domků s počtem 5 099 případů, krádeže do víkendových chat soukromých osob s počtem 3 955 případů, krádeže vloupáním do bytů s počtem 3 788 případů, krádeže v bytech a rodinných domech s počtem 3 462 případů, krádeže vloupáním do obchodů s počtem 2 855 případů, krádeže vloupáním do restaurací a hostinců s počtem 1 914 případů, krádeže vloupáním do ubytovacích objektů s počtem 835 případů, krádeže motorových vozidel jednostopých s počtem 741 případů, krádeže vloupáním do kiosků a počtem 689 případů, krádeže vloupáním do škol s počtem 675 případů, krádeže věcí během jízdy v dopravním podniku s počtem 106 případů, krádeže vloupáním do výkladních skříní s počtem 100 případů, krádeže vloupáním do pokladních a pancéřových skříní s počtem 82 případů,

krádeže domácího zvířectva s počtem 81 případů, krádeže věcí na nádražích s počtem 80 případů. Do poslední skupiny ostatní patří krádeže vloupáním do kulturních objektů, krádeže vloupáním do jídelních závodů stravovacích zařízení, krádeže mezi zaměstnanci na pracovišti, krádeže vloupáním do objektů se starožitnickými a uměleckými předměty, krádeže při pohlavním styku a krádeže v objektech se starožitnickými a uměleckými předměty. Všechny tyto tzv. ostatní krádeže dosáhly v roce 2014 počtu 208 případů.

5.4 Vztah obecné míry nezaměstnanosti a počtu krádeží v České republice v letech 2008 - 2014

Podkapitola se zabývá analýzou již zmíněného vztahu mezi krádežemi a obecnou mírou nezaměstnanosti v ČR v letech 2008 - 2014.

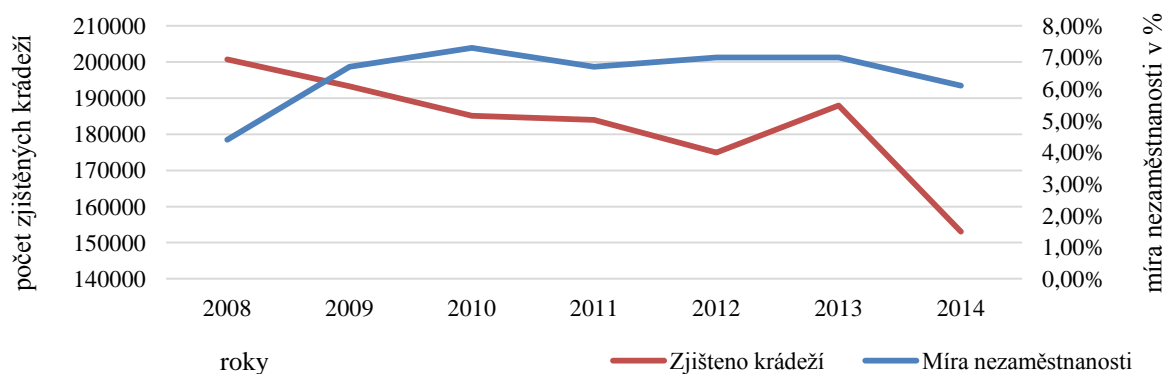
Následující tabulka 3 uvádí počty krádeží celkem v jednotlivých letech a procentuálně vyjádřenou obecnou míru nezaměstnanosti v ČR v jednotlivých letech.

Tabulka 3 Míra nezaměstnanosti a počet spáchaných krádeží v letech 2008 - 2014

Ukazatelé	Roky						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zjištěno krádeží	200 673	193 217	185 069	183 946	174 921	187 957	153 012
Míra nezam. (%)	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0	7,0	6,1

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Policie ČR a ČSÚ [19], [2]

Data z tabulky 3 jsou následně využita na obrázku 5, ve kterém je navzájem srovnán vývoj těchto ukazatelů v letech 2008 - 2014.

Obrázek 5 Vztah míry nezaměstnanosti a počtu spáchaných krádeží v ČR

Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 3

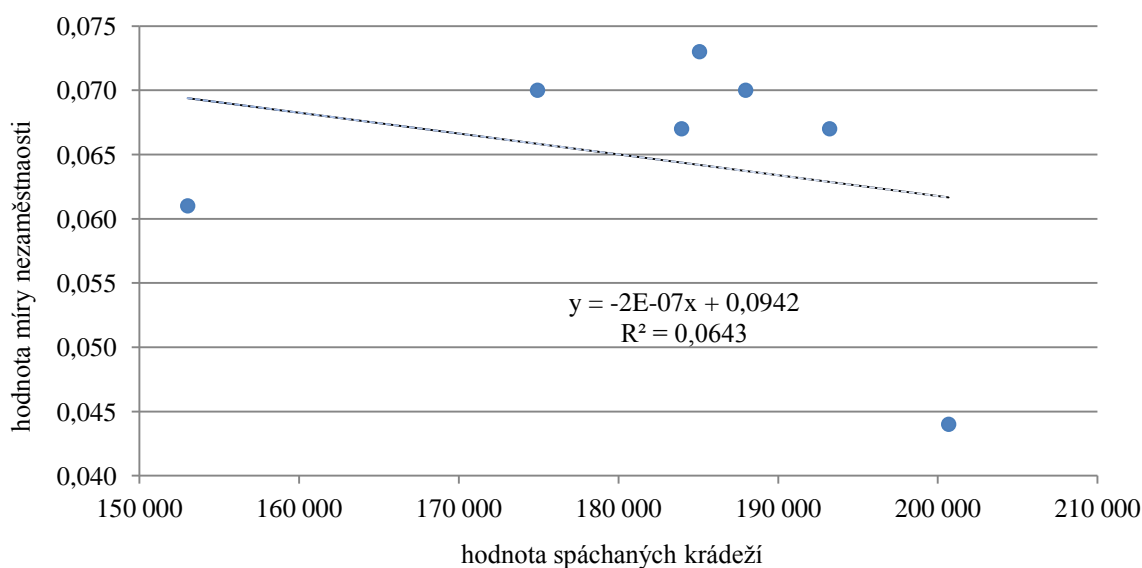
Při pohledu na grafické zpracování vývoje počtu krádeží a míry nezaměstnanosti na obrázku 5 je patrné, že zde významný vliv mezi oběma ukazateli není. Pro detailnější zkoumání a potvrzení tohoto předpokladu byl použit lineární regresní model závislosti mezi vzorky X – představující zjištěný počet krádeží a Y – představující míru nezaměstnanosti. Následně bude vypočten korelační koeficient a vyhodnocena jeho statistická významnost.

U těchto dvou proměnných bude zkoumána volná závislost, při níž jeden jev podmiňuje jev druhý s určitou pravděpodobností a v různé intenzitě. Právě použitá regresní analýza zkoumá dvě proměnné. Jedna je nezávislá v úloze tzv. příčin a druhá je závislá v úloze tzv. následků. Korelační analýza se zabývá vzájemnými souvislostmi mezi proměnnými – především lineárně a zkoumá intenzitu jejich vztahu. Předpokladem pro analýzu je hladina významnosti 0,05 [3].

Pro potřeby analýzy byly stanoveny následující hypotézy:

H_0 : X a Y jsou nekorelované;

H_1 : X a Y nejsou nekorelované.

Obrázek 6 Korelační analýza vztahu míry nezaměstnanosti a počtu spáchaných krádeží v letech 2008 - 2014 v ČR

Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 3

Na obrázku 6 je vidět, že rovnice lineární regresní funkce je $y = -2E-0,7x+0,0942$ a index korelace (hodnota spolehlivosti) je $R^2 = 0,0643$, což je po odmocnění 0,2536 zaokrouhleně na 4 desetinná místa. Pro prokázání korelačního vztahu, tj. zamítnutí hypotézy H_0 by bylo třeba,

aby korelační koeficient překročil hodnotu 0,7545 (na hladině významnosti 0,05). Což se nestalo, tudíž testovaná hypotéza se nezamítá a lze tvrdit, že hodnoty jsou nekorelované.

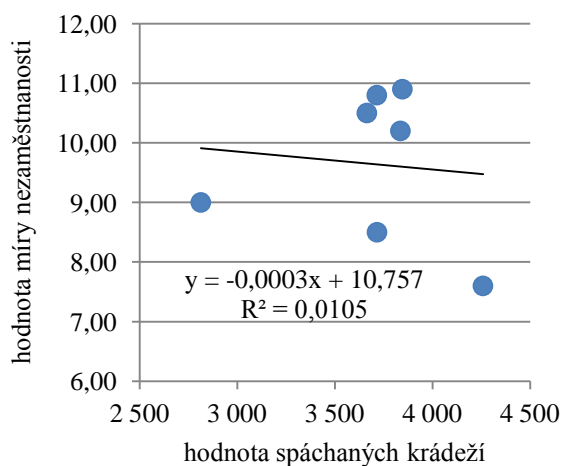
Dle provedené lineární regrese byla prokázána nezávislost mezi počty krádeží a mírou nezaměstnanosti. Avšak pro další potvrzení tohoto faktu byly vybrány dva kraje – Karlovarský a Moravskoslezský. Karlovarský s nižším počtem zaznamenaných spáchaných krádeží a Moravskoslezský s vyšším počtem spáchaných krádeží. Nelze vybrat pouze s nejnižšími počty a nejvyššími počty, jelikož se počty v jednotlivých letech mění, z tohoto důvodu budou sledovány kraje spadající mezi kraje s dlouhodobě nižší mírou krádeží a vyšší mírou spáchaných krádeží.

U těchto dvou vybraných krajů bude provedena také korelační analýza vztahu míry nezaměstnanosti a počtu krádeží v letech 2008 - 2014.

Pro potřeby analýzy byly stanoveny následující hypotézy:

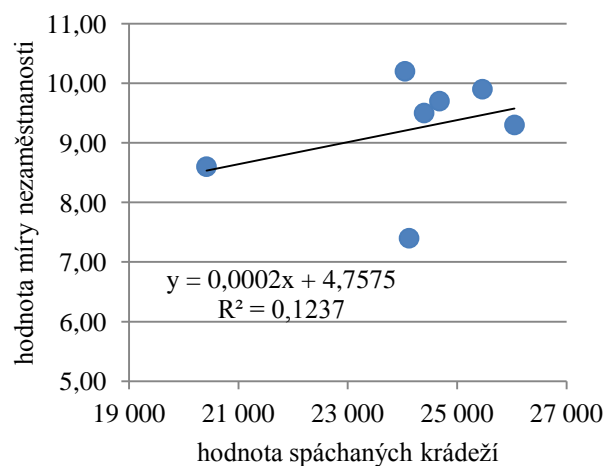
H_0 : X a Y jsou nekorelované;

H_1 : X a Y nejsou nekorelované.

Obrázek 8 Korelační analýza vztahu míry nezaměstnanosti a počtu spáchaných krádeží v letech 2008 - 2014 v Karlovarském kraji

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR a ČSÚ [19], [2]

Obrázek 7 Korelační analýza vztahu míry nezaměstnanosti a počtu spáchaných krádeží v letech 2008 - 2014 v Moravskoslezském kraji

Zdroj: vlastní zpracování podle dat Policie ČR a ČSÚ [19], [2]

Obrázek 7 potvrzuje skutečnost, že v Karlovarském kraji, jakožto kraji, který dlouhodobě vykazuje nižší míru počtu spáchaných krádeží na svém území, nebyl prokázán významný vztah mezi mírou nezaměstnanosti a právě počtem spáchaných krádeží. Index determinace byl

vypočítán na 0,0105, po odmocnění vznikne korelační koeficient 0,1025 zaokrouhleně na 4 desetinná místa. Korelační koeficient nepřekročil hodnotu 0,7545 (na hladině významnosti 0,05). Testovaná hypotéza se nezamítá a lze tvrdit, že neexistuje korelační vztah mezi veličinami X a Y. Nelze tedy prokázat významnou závislost mezi těmito dvěma aspekty.

Obrázek 8 potvrzuje také skutečnost, že vztah mezi počtem spáchaných krádeží a mírou nezaměstnanosti na území Moravskoslezského kraje, který lze zařadit mezi kraje s vyšší mírou počtu spáchaných krádeží, není významný. Index determinace je zde 0,1237, po odmocnění je tedy korelační koeficient 0,3517 zaokrouhleně na 4 desetinná místa. Korelační koeficient nepřekročil hodnotu 0,7545 (na hladině významnosti 0,05). Testovaná hypotéza H_0 se nezamítá a lze tvrdit, že neexistuje korelační vztah mezi veličinami X a Y. Nelze tedy prokázat významnou závislost mezi těmito dvěma aspekty.

Vztah mezi mírou nezaměstnanosti a vznikem počtu krádeží, jak bylo prokázáno, nějaký je, ale není významný pro potvrzení vzájemného ovlivňování a propojení.

5.5 Další faktory ovlivňující počet majetkové trestné činnosti v České republice

Vliv na páchaní takových činů mohou mít stejně tak i jiné aspekty – kriminogenní faktory. Jsou to takové faktory, které podporují, usnadňují nebo vyvolávají páchaní trestných činů. Rozlišují se individuální a společenské kriminogenní faktory [21].

Individuální kriminogenní faktory (subjektivní) souvisejí pouze s osobností a chováním jedince, s jeho vrozenými či získanými vlastnostmi, s jeho psychickými a fyzickými proporcemi [21]. Do této skupiny lze zařadit třeba kleptomanie, což je opakovatelná a neodolatelná touha ukrást některý předmět, nikoliv za účelem obohacení, ale získání pocitu adrenalinu z krádeže. Zařazuje se do psychických onemocnění. Prevalence kleptomanie činí přibližně 0,7 % a je dokázáno, že tímto onemocněním trpí více žen než mužů. Avšak mnoho pachatelů krádeží se vymlouvá právě na toto onemocnění, i když u nich nebylo nikdy lékařsky prokázáno [5].

Druhou skupinou jsou společenské (objektivní) kriminogenní faktory, které působí v rámci celého společenského systému. Vznikají tudíž vlivem nastavených společenských pravidel [21].

Vliv na páchaní trestné činnosti jistě může mít i problém migrace. Ke dni 30. 6. 2015 bylo zjištěno cizinců na území ČR 458 229, což je zhruba 4,3 % populace ČR [17].

6 EKONOMICKÝ DOPAD NA SPOLEČNOST

Vznik nezaměstnanosti a majetkové kriminality má určité dopady na společnost, samozřejmě však převažují negativní a nežádoucí důsledky.

Jednou z nepříznivých okolností působící na společnost je tzv. plýtvání zdroji celé společnosti, které má ekonomika k dispozici a mohla by je efektivně využít pro její rozvoj [18]. Avšak v důsledku existence nezaměstnanosti a kriminality je musí použít na minimalizaci vzniku těchto aspektů a na jejich prevenci vzniku. Musí tedy docházet k financování orgánů činných v oblasti problematiky kriminality – např. Ministerstvo Vnitra, Policie ČR, městská policie jednotlivých obcí s rozšířenou působností, státní zastupitelství, soudy apod. U nezaměstnanosti to jsou např. Ministerstvo práce a sociálních věcí, Úřad práce ČR, krajské pobočky a kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR a jiné [8].

Vlivem nezaměstnanosti narůstá schodek státního rozpočtu. Je potřeba vyplácet podpory v nezaměstnanosti a financovat aktivní politiku zaměstnanosti. Dále se snižují i daňové příjmy státního rozpočtu, jelikož lidé, kteří nemají zaměstnání, neplatí daň z příjmů. Tyto finanční zdroje jsou alokovány ze státní pokladny a jde o celkové náklady společnosti [8].

Dlouhodobá nezaměstnanost má i vedlejší důsledky, které nelze opomínat. Jedná se o ztrátu lidského kapitálu. Člověk dlouhodobě nezaměstnaný ztrácí zkušenosti, schopnosti, praktické i teoretické znalosti, které by si jinak udržoval pravidelnou prací. Při nástupu do zaměstnání již nevykonává takové pracovní výsledky, kterých dosahoval před nezaměstnaností [8].

Ztráta zaměstnání může mít i sociální dopady na jednotlivce. V některých případech dochází k sociální izolaci od ostatní společnosti, narušení vztahů v rodině a ztrátě sebedůvěry. Bylo prokázáno, že právě dlouhodobá nezaměstnanost zhoršuje zdravotní stav jedinců. Dochází k depresím a ke zvýšení hladiny stresu, která má vliv i na fyzické zdraví. Dalo by se tedy i spekulovat, že dochází k nárůstu potřeb zdravotnické péče a tudíž další finanční náklady [8]. Zhoršování duševního zdraví nezaměstnaných a sociálně vyloučených lidí má za následek právě skutečnost, že se práce stala kulturní potřebou lidstva a souvisí se zdravím, štěstím a sebeúctou lidí. Pokud zanikne potřeba plnohodnotné práce člověka, vznikne situace, která ponižuje člověka a poškozují společnost [1].

I z hlediska spáchaných krádeží narůstá schodek státního rozpočtu z důvodu snížení příjmu daní. Může docházet k tzv. daňovým únikům. Pokud např. pachatel ukradne nějaký předmět z obchodu a nezaplatí jej u pokladny, nejen že majitel obchodu přišel o určitou finanční

částku, avšak pachatel zároveň neuhradil ani daň z přidané hodnoty. Další příklad může být ukázán na krádeži majetku prarodičů, kteří majetek uvedli jako předmět dědictví. Tímto způsobem stát přichází o dědickou daň, jelikož následně není, co dědit [8].

Finanční důsledky lze shledávat následně i jako individuální ekonomické dopady jednotlivců a jejich rodin. Při ztrátě zaměstnání tzv. živitele rodiny se celá rodina může a často taky dostává do velikých finančních potíží. Z krátkodobého hlediska nemusí mít ztráta zaměstnání tak katastrofální důsledky, než při dlouhodobé nezaměstnanosti. Tito jednotlivci či rodiny pak často řeší své finanční potíže prostřednictvím půjček určitého peněžního obnosu, avšak tento fakt z dlouhodobého hlediska jejich ekonomickou situaci vůbec neřeší a dostávají se ještě do větší zadluženosti [18].

Tyto individuální finanční následky nastávají i při vzniku druhého aspektu – majetkové kriminality. Jednotlivcům tak vznikají škody, které často nebývají ani uhrazeny. Po zjištění jen počtu krádeží na území ČR jsou čísla vysoká a oběť krádeže může být tudíž téměř každý. I tato skutečnost může dostat rodinu do ekonomických potíží. Např. při krádeži rodinného auta, které ještě nebylo zcela splacené, vniká skutečnost, že rodina musí splácet auto, které již nemá k dispozici a navíc si pořídit auto nové, jelikož se bez něho nelze obejít. Daleko závažnější je však situace, kdy pachatel okrade nemocného člověka, který se nemůže nijak bránit, a škody tak bývají pro takového člověka velmi tíživé, jelikož se např. bez vozíku či jiného pomocného zařízení neobejde a jejich cena bývá velice vysoká [8].

Převážně nezaměstnanost a majetková trestná činnost sebou nese negativní vlivy na společnost, avšak na závěr této kapitoly je nutno podotknout, že i některé pozitivní okolnosti mohou tyto situace přinášet. Především je to motivace. Člověk, který se chce mít ve společnosti finančně dobře, se tudíž více snaží dosáhnout získání zaměstnání. Jedná se o úroveň dosaženého vzdělání, praxi v oborech, studijní výsledky, snaží se seberealizovat a dosahovat takových výsledků, které ostatní nemají, aby si zaměstnavatel vybral právě je. Při vzniku situace, kdyby všichni měli jistou práci, aniž by se museli nějakým způsobem snažit, by jejich motivace výrazně klesla. Tato motivace by mohla fungovat i u majetkových trestných činů. Lidé by si mohli uvědomit, že vlastnictví majetku nemusí být trvalé, ale z pohledu krádeží pouze dočasné, tudíž o svůj majetek lépe pečovat, chránit ho a především si ho vážit a předcházet vznikům krádeží. Prevence a preventivní opatření jsou důležitá a finančně příjemnější, než řešení následků odcizení majetku.

ZÁVĚR

Zjištěné počty páchané majetkové trestné činnosti v České republice se dají vyčíslit až na stotisícové hodnoty ročně, avšak doposud se jejich počet každým rokem snižuje, pokud však není brán ohled na náhlé vychýlení a vzrůst hodnot v roce 2013. Tento stav v České republice se dá tudíž hodnotit jako úspěšný, jelikož dochází k postupné eliminaci těchto majetkových trestných činů, avšak v analýzách této práce již nebyl prostor pro zjištění a porovnání jejich objasňenosti, což je také důležité pro celkové hodnocení stavu vzhledem k majetkové trestné činnosti v České republice.

Z výsledků analýz bylo zjištěno, že nejpočetnější skupinou majetkové trestné činnosti jsou krádeže, které tvoří přes 80 % celkové spáchané majetkové trestné činnosti. Konkrétně se jedná o krádeže věcí z automobilů. Právě na prevenci tohoto druhu krádeže by se mělo více zaměřit, aby k těmto činům nedocházelo, nebo alespoň by mělo docházet ke snižování počtu. Avšak skutečnost, že tvoří nejpočetnější skupinu, neznamena, že je zároveň i nejzávažnějším problémem z hlediska způsobených škod. Škoda způsobená krádeží vloupáním do motorového vozidla nemusí být tak finančně rozsáhlá, jako například škoda způsobená krádeží motorového vozidla.

Vzhledem k výsledkům provedené korelační analýzy dvou zkoumaných vzorků – míra nezaměstnanosti a počet spáchaných krádeží v letech 2008 - 2014 v České republice se významný vztah nepotvrdil. To znamená, že nebylo prokázáno vzájemné ovlivnění. Pro další potvrzení tohoto faktu byly následně použity korelační analýzy ve stejných letech zkoumající dva kraje v České republice, Karlovarský kraj a Moravskoslezský kraj. Ani zde nebyl prokázán významný vztah mezi mírou nezaměstnanosti a počtem spáchaných krádeží v těchto krajích. Neznamena to tedy, že by zde žádný vztah nebyl, avšak není významný. Z toho vyplývá, že se vzájemně neovlivňují.

Následně byla právě z příčin výsledků analýz vytvořena další podkapitola s názvem další faktory ovlivňující počet majetkové trestné činnosti v České republice, která pojednává o dalších faktorech, které by mohly mít vliv na počet krádeží v České republice.

Majetková trestná činnost a také míra nezaměstnanosti mají určitý ekonomický a zároveň i neekonomický dopad na společnost. Převážně se jedná o negativní dopady, proto je důležité snižovat počet spáchaných majetkových trestných činů a regulovat míru nezaměstnanosti.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BUCHTOVÁ, B., ŠMAJS, J., BOLELOUCKÝ, Z. *Nezaměstnanost*. 2. přeprac. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.
- [2] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Veřejná databáze – základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let* [online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: https://vdb2.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&katalog=30853&z=T&f=TABULKA&zo=N&pvo=ZAM01-A&nahled=N&sp=A&skupId=426&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_null_null_&ve rze=-1&c=v3~8__RP2012&str=v178.
- [3] ČVUT. *Regresní a korelační analýza* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: https://www.fd.cvut.cz/departament/k611/pedagog/K611THO_soubory/0_regrese.pdf.
- [4] DRAŠTÍK, A. a kolektiv. *Přehled judikatury: trestné činy proti majetku - krádež*. Praha: ASPI, 2003. ISBN 80-86395-51-0.
- [5] FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie*. 2. přeprac. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5046-0.
- [6] INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Zaměstnanost. Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky.
- [7] JELÍNEK, J. *Trestní právo hmotné - obecná, zvláštní část*. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-044-4.
- [8] JUREČKA, J. JÁNOŠÍKOVÁ, I. a kolektiv. *Makroekonomie, základní kurs*. 2. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, 2009. ISBN 978-80-247-4386-8.
- [9] KACZOR, P. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Praha: Oeconomica, 2013. ISBN 978-802-4519-302.
- [10] KRUPKA, V. *Trestní právo hmotné - obecná část*. Praha: Armex, 2012. ISBN 978-80-87451-14-4.
- [11] MAPA KRIMINALITY.CZ. *Projekt otevřené společnosti, o.p.s.* [online]. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: www.mapakriminality.cz.

- [12] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Nový ukazatel registrované nezaměstnanosti v ČR* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/13857/podil_nezamestnanych.pdf.
- [13] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Příjmy a životní úroveň. Minimální mzda od 1. 1. 2016* [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/22117>.
- [14] MINISTERSTVO VNITRA ČR. Informační servis. *Trestný čin krádeže vloupáním: teorie a výzkum v zahraničí. Ministerstvo České republiky* [online]. [cit. 2015-12-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/trestny-cin-kradeze-vloupanim-teorie-a-vyzkum-v-zahranici.aspx>.
- [15] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Programy prevence kriminality* [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>.
- [16] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Situační zpráva o vybraných oblastech bezpečnosti - za období 1. července do 31. prosince 2013* [online]. [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: file:///C:/Users/PC/Downloads/Situa%C4%8Dn%C3%AD_zpr%C3%A1va_II._pololet%C3%AD_2013.pdf.
- [17] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Základní data o migraci v ČR k 30. 6. 2015* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: file:///C:/Users/PC/Downloads/MV-Zakladni_data_o_migraci_v_CR.pdf.
- [18] PAVELKA, P. *Makroekonomie, základní kurz*. 3. vyd. Praha: Melandrium, 2007. ISBN 978-80-86175-58-4.
- [19] POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Informační servis. *Kriminalita* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>.
- [20] POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Informační servis. *Statistické přehledy kriminality za rok 2015* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>.
- [21] PROTIVINSKÝ, M., KLVAŇA, K. *Základy kriminalistiky*. Praha: Armex., 2007. ISBN 978-80-86795-50-8.

- [22] SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÁ REPUBLIKA. Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2013/001-2013.pdf>.
- [23] ŠÁMAL, P. NOVOTNÝ, O. GŘIVNA, T. HERCZEG, J. VANDUCHOVÁ, M. VOKOUN, R. a kolektiv. *Trestní právo hmotné*. 7. přeprac. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-616-7.
- [24] ŠÍMA, A. SUK, M. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*, 9. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. ISBN 978-80-7400-156-7.
- [25] USNESENÍ VLÁDY ČR ZE DNE 14. KVĚTNA 2008 Č. 542, K problematice objasňování krádeží motorových vozidel v české republice.
- [26] VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. Informační servis. *VS ČR po amnestii* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/vs-cr-po-amnestii>.
- [27] Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.
- [28] Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.
- [29] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: [file:///C:/Users/PC/Downloads/sb011-09%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/PC/Downloads/sb011-09%20(1).pdf).
- [30] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=74907&nr=89~2F2012&rpp=15#local-content>.
- [31] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=75451&fulltext=&nr=365~2F2011&part=&name=&rpp=15#local-content>.
- [32] Zákon č. 273/2008, zákon o policii ČR. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <file:///C:/Users/PC/Downloads/sb091-08.pdf>.